

FAITHFUL MEN · ISANG AKLATAN NG MGA KLASIKONG
KRISTIYANO

Mga Aral Tungkol sa mga Handog sa Levitico

Lectures on the Levitical Offerings

H. A. Ironside

Isinalin sa Tagalog mula sa orihinal na Ingles

Faithful Men

PlymouthBrethren.org · KEE Philippine Missions

Orihinal na pamagat sa Ingles: *Lectures on the Levitical Offerings*, ni H. A. Ironside.

Orihinal na edisyon: Loizeaux Brothers, Inc., Neptune, New Jersey. First Edition, November 1929; Eleventh Printing, March 1982.

Salin sa Tagalog, 2026. Ang mga sipi mula sa Kasulatan ay isinalin mula sa edisyong Ingles ng aklat na ito; ang mga talata ay maaaring basahin sa Ang Dating Biblia.

Faithful Men, mula sa PlymouthBrethren.org at KEE Philippine Missions. Libreng basahin at ibahagi; huwag ipagbili.

“Ang mga bagay na iyong narinig sa akin sa harap ng maraming saksi, ay ipagkatiwala mo sa mga taong tapat, na makapagtuturo naman sa iba.” (2 Timoteo 2:2)

Levitico 1 hanggang 7

Unang Aral: Ang Handog na Susunugin

Basahin nang mabuti ang Levitico, kabanata 1; 6: 8-13; 7 at 8; Deuteronomio 33: 8-10; Awit 40; Efeso 5:1, 2.

Sa maraming mananampalataya, kilalang-kilala na ang paksa ng handog na susunugin. Pero marami pa ring minamahal na mga anak ng Diyos ang hindi pa kailanman nag-aral nang mabuti ng kahanga-hangang mga larawan ng Persona at gawa ni Cristo na ibinigay sa atin sa mga unang kabanata ng Levitico. Doon ay may limang magkakaibang handog, na lahat ay nagpapakita ng iba't ibang bahagi ng gawa ng krus at naglalahad ng mga kaluwalhatian ng Personang gumawa niyon —isang Personang higit sa lahat ng anak ng tao, sapagkat Siya ay kapwa Anak ng Diyos at Anak ng Tao, tunay na tao bilang Diyos at tunay na Diyos bilang tao. Malaking tulong sa ating kaluluwa kung pagbubulay-bulayan natin ang kahanga-hangang mga larawang ibinigay dito tungkol sa mga dakila at kamangha-manghang katotohanang inilalahad sa Bagong Tipan. Sa pag-aaral natin ng mga larawan, huwag tayong magtatayo ng doktrina batay lamang sa mga ito; sa halip, kapag natagpuan na natin ang mga doktrina sa Bagong Tipan, makikita nating inilalarawan ang mga iyon sa mga anino ng Lumang Tipan.

Ang limang handog ay maaaring hatiin sa iba't ibang paraan. Una, mapapansin natin na apat sa mga ito ay may pagbububo ng dugo—ang handog na susunugin, ang handog tungkol sa kapayapaan, ang handog dahil sa kasalanan, at ang handog dahil sa pagkakasala. Ang "Meat offering," o, gaya ng tamang basa, ang handog na harina o handog na pagkain, ay handog na walang dugo, at may sarili itong lugar. Bukod diyan, may mga

handog na may masarap na amoy, na iba sa mga handog para sa kasalanan. Ang handog na susunugin, ang handog na harina at ang handog tungkol sa kapayapaan ay sinasabing lahat ay "masarap na amoy sa Panginoon." Hindi kailanman ito sinabi tungkol sa handog dahil sa kasalanan o sa handog dahil sa pagkakasala. Umaasa akong lilinaw ang dahilan ng Diyos sa pagkakaibang ito habang nagpapatuloy tayo.

Ang limang handog na pinagsama-sama rito ay nagbibigay sa atin ng kahanga-hanga at maraming-panig na larawan ng Persona at gawa ng ating pinagpalang Panginoong Jesu-Cristo. Ipinapakita nila kung ano Siya sa Diyos, at kung ano rin ang naging Siya sa biyaya para sa mga makasalanang ipinagkamatay Niya, at para sa mga nagtiwala sa Kanya at ngayon ay nakatayo sa harap ng Diyos na tinanggap sa Minamahal. Kung may mga detalyeng mahirap nating maunawaan—at marami nga—dapat lamang itong maging dahilan para lalo nating siyasatin ang ating puso sa harap ng Diyos, at magbulay-bulay at manalangin. Makatitiyak tayo rito: habang lalo nating nakikilala ang ating Tagapagligtas, at habang lalo nating napapasok ang ipinapahayag ng Salita ng Diyos sa ibang bahagi tungkol sa mga detalye ng Kanyang gawa sa krus, lalong magiging madali sa atin ang pag-unawa sa mga larawan.

Sa pagkakaayos ng mga ito rito sa unang pitong kabanata ng Levitico, nakikita natin ang mga bagay mula sa pananaw ng Diyos. Ibig sabihin, inuuna ng Diyos ang pinakamahalaga sa Kanya. Kaya nagsisimula tayo sa handog na susunugin, na siyang pinakamataas na larawan ng gawa ng krus sa buong kaayusan ni Moises, at bumababa tayo sa handog na harina, sa handog tungkol sa kapayapaan, at sa handog dahil sa

kasalanan, hanggang sa handog dahil sa pagkakasala—na siyang unang bahagi ng gawa ni Cristo na karaniwang nauunawaan ng ating kaluluwa.

Kadalasan, kapag ang isang makasalanang may sala ay lumapit sa Diyos para sa kaligtasan, ang iniisip niya ay ang sarili niyang mga kamalian, at ang tanong na bumabangon sa kanyang kaluluwa ay, "Paano ako mapapatawad ng Diyos at tatanggapin Niya ako nang may kapayapaan, gayong ramdam na ramdam ko ang sarili kong mga pagkakasala?"

Naaalala pa ng karamihan sa atin noong unang abutin ng biyaya ng Diyos ang ating puso. Nababagabag tayo noon sa ating mga kasalanan na naglayo sa atin nang husto sa Diyos, at ito ang malalaking tanong na gumugulo sa atin: Paano maaalis ang ating mga kasalanan? Paano tayo makalalaya sa pakiramdam na ito ng pagkakasala? Paano tayo magiging panatag sa piling ng Diyos, gayong alam nating labis tayong nagkasala sa Kanya at walang-pakundangan nating nilabag ang Kanyang banal na kautusan? Marami sa atin ang hindi makalilimot kung paano tayo inakay na makita na ang hindi natin kailanman magagawa para sa ating sarili ay ginawa na ng Diyos para sa atin sa pamamagitan ng gawa ng ating Panginoong Jesus sa krus. Naaalala natin noong umawit tayo nang may galak:

*"Lahat ng aking sala'y sa Kanya ipinatong,
Lahat ng aking utang, Kanyang binayarang tuloy,
Lahat ng sa Kanya'y sumampalataya, sabi ng Panginoon,
May buhay na walang hanggan."*

Ito ang katotohanan ng handog dahil sa pagkakasala, kung saan ang kasalanan ay itinuturing na isang utang na kailangang

bayaran.

Pero habang nagpapatuloy tayo, nagsimula tayong magkaroon ng mas mataas na pagtingin sa gawa ng krus. Nakita natin na ang kasalanan ay hindi lamang utang na kailangang ayusin, kundi isang bagay na sa sarili nito ay nakapagpaparumi at marumi, isang bagay na lubos na nagpawalang-karapat-dapat sa atin na makasama ang Diyos, ang Walang-hanggang Banal. At unti-unting binuksan sa atin ng Espiritu ng Diyos ang isa pang bahagi ng pagtubos, at nakita natin na ang ating pinagpalang Panginoon ay hindi lamang nagbayad para sa lahat ng ating pagkakasala kundi para rin sa lahat ng ating karumihan. "Sapagkat Siya na hindi nakakilala ng kasalanan ay ginawang kasalanan ng Diyos dahil sa atin, upang tayo'y maging katuwiran ng Diyos sa Kanya." Kahanga-hangang sandali iyon sa kasaysayan ng ating kaluluwa nang makita nating ligtas tayo magpakailanman, at ginawang karapat-dapat sa harapan ng Diyos, dahil ang Banal ay naging dakilang handog dahil sa kasalanan—ginawang kasalanan para sa atin sa krus ng Kalbaryo.

Pero may iba pang mga aral na kailangan nating matutunan. Agad nating nakita na dahil sa kanilang mga kasalanan, ang mga tao ay kaaway ng Diyos, at walang pakikipag-isa sa Diyos hangga't walang matuwid na batayan para sa pakikisama. May kailangang mangyari bago magkasama ang Diyos at ang tao sa ganap na kagalakan at masayang kasiyahan. At doon tayo nagsimulang pumasok sa bahaging handog tungkol sa kapayapaan ng gawa ni Cristo. Nakita natin na nais ng Diyos na dalhin tayo sa pakikisama sa Kanya, at ito'y mangyayari lamang bilang mga tinubos na makasalanan na naipagkasundo sa Diyos sa pamamagitan ng kamatayan ng ating Panginoong Jesus.

Habang natututo tayong lalong pahalagahan ang gawang ginawa ng Tagapagligtas, napansin nating lalo tayong nakatuon sa Personang gumawa niyon. Sa simula, ang halaga ng dugo ang nagbigay sa atin ng kapayapaan tungkol sa ating kasalanan; pero sa pagpapatuloy, natuto tayong magalak sa Kanya dahil sa kung sino Siya sa Kanyang sarili. At ito ang handog na harina; sapagkat dito natin nakikita si Cristo sa lahat ng Kanyang kasakdalan, Diyos at Tao sa iisang maluwalhating Persona, at ang ating puso ay nabibighani sa Kanyang kagandahan, at may galak tayong kumakain sa Kanya mismo.

Nauunawaan na natin ngayon ang ibig sabihin ng makatang babae nang umawit siya:

"Sinasabi nila sa akin ang musikang bihira,

Ang mga awit na mahinhin at mahina,

Ang mga alpa, biyola, at koro ng anghel,

Lahat ng iyan ay kaya kong talikuran;

Ngunit ang musika ng tinig ng Pastol

Na bumihag sa puso kong naliligaw

Ang tanging himig na aking narinig

Na hindi ko kayang bitawan."

"Sapagkat, ah, ang Panginoon ay napakaganda,

Ang ngiti Niya'y kay tamis sa mga taong itinapon,

*Kaya ang sinumang makatagpo sa Kanya nang di
inaasahan*

Ay hindi na kailanman mapapanatag sa lupa.

At ang mga nakakita sa Kanyang nabuhay sa malayo

Sa kanan ng Diyos, upang sila'y salubungin,

*Ay nakalilimot na sa tahanan at lupain,
At ang nais ay ang magandang Jerusalem."*

Sa malamig na taong puro pormalidad, ang lahat ng ito ay parang mistiko at labis-labis, pero sa tunay na nagmamahal kay Cristo, ito ang pinakamatino at pinakatotoong katotohanan.

At ngayon, may isa pang bahagi ng Persona at gawa ng ating Panginoon na dapat nating pag-isipan, at ito ang ipinapakita sa handog na susunugin. Habang lumilipas ang mga taon, nagsimulang maunawaan ng ilan sa atin—mahina muna sa simula, at pagkatapos ay marahil sa mas maluwalhating kapuspusan—ang isang bagay na sa simula ay hindi man lang sumagi sa ating kaluluwa: na kahit hindi tayo kailanman naligtas sa pamamagitan ng gawa ni Cristo sa krus, may isang bagay sa gawang iyon na napakahalaga, na mas malaki pa ang kahulugan sa Diyos kaysa sa kaligtasan ng mga makasalanang.

Nilikha ng Diyos ang tao para sa Kanyang sariling kaluwalhatian. Tama ang katekismo nang sabihin nito na "ang pangunahing layunin ng tao ay luwalhatiin ang Diyos at magalak sa Kanya magpakailanman." Pero, sa kasamaang-palad, wala kahit saan ang natagpuang tao na hindi nagbigay ng kahihyan sa Diyos sa anumang paraan. Ang paratang ni Daniel kay Belshazzar, ang hari ng Babilonia, ay totoo sa ating lahat: "Ang Diyos na may hawak ng iyong hininga, at may-ari ng lahat ng iyong lakad, ay hindi mo niluwalhati." Kailangang makatagpo ang Diyos ng isang tao sa sanlibutang ito na lubos na luluwalhati sa Kanya sa lahat ng bagay. Napakatindi ng kahihyang tinamo Niya rito sa ibaba; patuloy Siyang hindi naipakita nang tama ng unang tao na pinagkatiwalaan Niya ng pamamahala sa lupa, at ng lahat ng kanyang mga inapo. Kaya

kailangang may matagpuang isang tao na mamumuhay sa daigdig na ito nang buong-buo para sa Kanyang kaluwalhatian. Kailangang mapatunayang matuwid ang pagkatao ng Diyos; at ang Panginoong Jesu-Cristo, ang Ikalawang Tao, ang Panginoon mula sa Langit, ang tanging makagagawa niyon. At sa Kanyang ganap na pagsunod hanggang kamatayan, nakikita natin ang lubos na tumutugon sa lahat ng hinihingi ng likas na katangian ng Diyos at lubos na lumuluwalhati sa Diyos sa mismong lugar kung saan Siya hindi naipakita nang tama. Ito ang bahaging handog na susunugin ng krus. Sa pamamagitan ng krus na iyon, mas maraming kaluwalhatian ang napasa Diyos kaysa sa nawala sa Kanya dahil sa pagkahulog. Kaya masasabi natin na kahit wala ni isang makasalanang naligtas sa pamamagitan ng sakripisyo ng ating Panginoon sa puno, lubos pa ring naluwalhati ang Diyos tungkol sa kasalanan, at walang dungis na maibibintang sa Kanyang pagkatao, at walang tanong na maitataas kailanman sa buong walang hanggan tungkol sa Kanyang pagkasuklam sa kasalanan at sa Kanyang kagalakan sa kabanalan.

Kaya sa aklat ng Levitico, nauuna ang handog na susunugin, sapagkat ito ang pinakamahalaga sa Diyos, kaya dapat ding ito ang pinakamahalaga sa atin.

Itinuro na ng iba kung paanong ang apat na Ebanghelyo ay kahanga-hangang nauugnay sa apat na handog na may dugo. Ipinapakita ng Mateo ang bahaging handog dahil sa pagkakasala ng gawa ni Cristo, na sumasalubong sa makasalanan sa oras ng kanyang pangangailangan, kapag una niyang napagtanto ang kanyang pagkakautang sa Diyos. Kapansin-pansin sa buong aklat na iyon kung gaano kalaki ang

lugar ng kaisipan ng kasalanan bilang utang at bilang paglabag sa kaayusan ng pamamahala ng Diyos.

Sa Ebanghelyo ni Marcos, mas binibigyang-diin ang kasalanan bilang karumihan at dungis, kaya naroon ang pagtingin sa krus bilang handog dahil sa kasalanan. Sa Lucas naman, naroon ang handog tungkol sa kapayapaan bilang batayan ng pakikipag-isa ng Diyos at ng tao. Sa mga kabanata 14, 15, at 16 ay ipinapakita sa atin kung paanong ang Diyos, sa Kanyang walang-hanggang biyaya, ay lumabas patungo sa taong may sala upang dalhin siya sa pakikisama sa Kanya, at gayunma'y kay rami ng tumatanggi sa awang iyon kaya hindi nila kailanman makikilala ang kapayapaan sa Diyos. Sa Ebanghelyo ni Juan, ang ating Panginoong Jesu-Cristo ay nakikita bilang handog na susunugin, na inihahandog ang Kanyang sarili na walang dungis sa Diyos, isang hain na may masarap na amoy. Iyan ang dahilan kung bakit sa Juan ay walang binabanggit tungkol sa kakila-kilabot na sigaw ng paghihirap, "Diyos Ko, Diyos Ko, bakit Mo Ako pinabayaan!" Ang sigaw na ito ay talagang bahagi ng pagtingin sa Kanyang gawa bilang handog dahil sa pagkakasala at dahil sa kasalanan; pero hindi ito lumilitaw kung saan ang Kanyang kamatayan ay nakikita bilang lubos na lumuluwalhati sa Diyos sa sanlibutang labis na nagbigay sa Kanya ng kahihiyan. Ang handog na harina ay makikita sa lahat ng apat na Ebanghelyo, kung saan ipinapakita ang Persona ni Cristo sa iba't ibang paraan: bilang Mesiyas ng Israel sa Mateo; ang nagdurusang Lingkod ni Jehova sa Marcos; ang ganap na Tao sa Lucas; at ang Anak ng Diyos na nagkatawang-tao sa Juan.

Habang pinagbubulay-bulayan natin ang lahat ng mahahalagang bagay na ito, tunay tayong nagagalak sa

pakikipag-isa sa Ama. Noong bago pa ako sa buhay-Cristiano, akala ko ang pakikipag-isa ay ang pagkakaroon ng napakabanal na damdamin at kalagayan ng isip. Para magkaroon ng ganitong mga damdamin, binabasa ko ang bawat aklat-debosyonal na makita ko, at madalas kong isinusulat sa isang talaarawan ang aking mga iniisip tuwing nararamdaman ko—sa tingin ko noon—ang isang malinaw na kabanalan na napakasarap at napakataimtim. Makalipas ang mga taon, nakita ko ulit ang aklat na ito, at halos hindi ako makapaniwala na nagkaroon pala ako ng gayong kakaiba at mapagmataas na mga kaisipan at inakala kong bunga iyon ng pakikipag-isa sa Diyos. Napagtanto ko ngayon na akala ko noon, ang pakikipag-isa ay ang pagkakaroon ng Diyos ng kagalakan sa aking mga banal na damdamin. Pero hindi iyon ang ibig sabihin nito. Ang pakikipag-isa sa Diyos ay kapag ang aking kaluluwa ay pumapasok sa Kanyang mga kaisipan tungkol sa Kanyang Anak.

Nakapasok ka na ba sa isang tahanan kung saan ang isang mahal na ina ay pinagkatiwalaan ng bagong silang na sanggol? Paano mo naabot ang puso ng inang iyon? Marahil ay nag-usap kayo tungkol sa iba't ibang bagay, pero hindi mo matamaan ang kanyang puso hangga't hindi mo nababanggit ang maliit na bata. Biglang lumiwanag ang kanyang mukha at sinimulan niyang ikuwento sa iyo kung gaano kaganda talaga ang sanggol, at hindi nagtagal ay *en rapport* na kayong dalawa, sapagkat pareho kayong nakatuon sa iisang munting nilalang. Napakahinang halimbawa nito. Ang anak niya ay ipinagkatiwala sa kanya sa maikling panahon lamang, pero ang Diyos ng sansinukob ay nagagalak na sa Kanyang pinagpalang Anak sa lahat ng panahon ng walang hanggan, at ngayon ay para bang sinasabi Niya, "Gusto kitang isama sa pakikisama sa Akin sa Aking mga kaisipan tungkol sa Aking Anak. Gusto Kong

ikuwento sa iyo ang tungkol sa Kanya. Gusto Kong mas maunawaan mo ang kagalakang natatagpuan Ko sa Kanya at mas makita mo kung ano ang kahulugan sa Akin ng Kanyang gawa at debosyon."

Kaya ang aklat na ito ng Levitico ay nagsisimula sa tinig ng Panginoon na tumatawag kay Moises mula sa santuwaryo. Mula sa marilag na kaluwalhatian dumating ang tinig na nagsasabi, "Ito ang Aking minamahal na Anak na sa Kanya'y natagpuan Ko ang lahat Kong kagalakan." At gayundin, mula sa kaloob-loobang tabernakulo, kung saan nananahan ang kaluwalhatian ng Diyos sa itaas ng luklukan ng awa, tinawag ng tinig ni Jehova si Moises, na sinasabi, "Salitain mo sa mga anak ni Israel, at sabihin mo sa kanila, Pagka ang sinoman sa inyo ay maghahandog ng alay sa Panginoon, ay maghahandog kayo ng inyong alay na hayop, sa mga bakahan at sa mga kawan."

Pansinin na wala ni isang salita tungkol sa pagiging makasalanan ng tao. Ito ay sinasabi sa mga nasa ugnayan na ng tipan sa Diyos, na ang puso ay umaapaw sa pasasalamat sa ginawa Niya para sa kanila, at ngayon ay kusang-loob na nagnanais magdala sa Diyos ng isang bagay na maaari Niyang sang-ayunan; at ang lahat ng kanilang dinadala ay nagsasalita tungkol kay Cristo. Sapagkat walang anumang mairadala ang sinuman sa atin sa Diyos na magbibigay sa Kanya ng kagalakan malibang ito'y nagsasalita sa anumang paraan tungkol sa Kanyang pinagpalang Anak. Ang mismong pagiging kusang-loob ng handog na susunugin ang nagbibigay rito ng gayong halaga. Walang usapin dito ng legalismo, walang "kailangan," ni anumang paghingi; kundi ang pusong puspos ng pasasalamat, na nagnanais maipahayag ang sarili sa anumang paraan sa harap ng Diyos, ang umaakay sa paghahandog. At pansinin kung gaano ito kalawak. Sinasabi nito, "ang sinoman." Ito ay

bagay na magagamit ng sinuman. Ang lahat ay maaaring lumapit sa Diyos na dala ang gawa ng Kanyang Anak.

Tatlong magkakaibang uri ng handog ang binabanggit. Ang handog na susunugin ay maaaring hain mula sa bakahan, ibig sabihin, isang toro o batang baka, gaya sa mga talata 3-9; o maaaring mula sa kawan, isang tupa o kambing, gaya sa mga talata 10-13; o kaya'y mga ibon, gaya ng batu-bato o inakay na kalapati, gaya sa mga talata 14-17. Ang mga antas na ito ng handog ay may kinalaman sa kakayahan ng naghahandog. Ang may kaya sa isang toro ay nagdadala nito; kung hindi kaya ang toro, isang tupa o kambing; at ang mga mas mahihirap ay nagdadala ng mga ibon. Pero lahat ay pare-parehong nagsasalita tungkol kay Cristo. Sa palagay ko, ito ay usapin ng espirituwal na pag-unawa. Ang ilan sa atin ay napakahina ang pagkaunawa kay Cristo, pero pinahalagahan natin Siya, minamahal natin Siya, nagtitiwala tayo sa Kanya, kaya lumalapit tayo sa Diyos na dala ang ating handog na ibon. Kilala natin Siya bilang ang Isang mula sa Langit, at ang ibon ay nagsasalita tungkol sa bagay na nauukol sa kalangitan. Lumilipad ito sa itaas ng lupa. Ang iba ay may mas malawak nang kaunting pagkaunawa, kaya dinadala natin ang ating handog mula sa kawan. Nakikita natin sa Kanya ang Isang buong-pusong nag-alay ng sarili, na "dinala na parang kordero sa patayan, at gaya ng tupa na pipi sa harap ng mga manggugupit sa kanya." O kaya'y inilalarawan Siya ng kambing, ang larawan ng makasalanang na ang lugar ay inako Niya sa biyaya. Ang iba naman ay may mas mataas at mas malawak pang pagkaunawa sa Kanyang Persona at gawa. Nakikita natin sa Kanya ang malakas at matiyagang baka na ang kagalakan ay gawin ang kalooban ng Diyos sa lahat ng bagay.

Kaunti lamang ang pagkakaiba sa pagtrato sa hain mula sa bakahan at sa hain mula sa kawan. Pero tiyak na malaki ang pagkakaiba pagdating sa mga ibon. Pag-isipan natin nang kaunti ang mga talata 3 hanggang 9: "Kung ang kanyang alay ay handog na susunugin mula sa bakahan, ay maghahandog siya ng isang lalaking walang kapintasan: kaniyang ihahandog ito sa kaniyang sariling kusang kalooban sa pintuan ng tabernakulo ng kapisanan sa harap ng Panginoon," o, gaya ng basa sa 1911 Version, "upang ito'y tanggapin nang may biyaya mula sa kanya sa harap ng Panginoon." Ang toro, o mas literal, ang batang baka, ay nagsasalita, gaya ng nasabi na natin, tungkol sa matiyagang lingkod. Nasusulat sa kautusan ni Moises, "Huwag mong lalagyan ng busal ang baka pagka gumigiik ng trigo." Ikinakapit ito ni apostol Pablo sa mga lingkod ng Diyos na naglilingkod, sila na naghahanda ng pagkain para sa bayan ng Diyos, at hindi dapat pagkaitan ng kanilang kailangan para sa sarili nilang ikabubuhay. Ang ating pinagpalang Panginoon ay tulad ng matiyagang baka na gumigiik ng trigo. Siya na naparito hindi upang paglingkuran kundi upang maglingkod—Siya ang ganap na Lingkod na dumating upang ibigay ang Kanyang buhay bilang pantubos sa marami. At pansinin, ang baka ay kailangang lalaki na walang kapintasan. Sa mga larawan, ang babae ay nagsasalita tungkol sa pagpapasakop, samantalang ang lalaki ay nagpapahiwatig ng karapatang maging malaya. Ang ating Panginoong Jesus ang tanging Taong lumakad sa lupang ito na may karapatan sa lugar ng pagiging malaya, at gayunma'y pinili Niyang maging ang Isang nagpapasakop, hanggang kamatayan. At Siya ang Isang walang kapintasan. Walang maipipintas sa Kanya, walang anumang pagkukulang, walang kasalanan o kabiguan. Kapag iniharap ng naghahandog ang kanyang handog na susunugin na walang

kapintasan, para na rin niyang sinasabi, "Wala akong anumang karapatan sa aking sarili. Puno ako ng kasalanan at kabiguan, pero dinadala ko sa Diyos ang walang kapintasan, na nagsasalita tungkol sa pagiging karapat-dapat ng Kanyang sariling pinagpalang Anak." At ang naghahandog na hindi karapat-dapat ay tinatanggap dahil sa haing karapat-dapat, gaya ng sinasabi sa atin sa Efeso 1: 6, "Tayo'y Kanyang tinanggap sa Minamahal," o, gaya ng pagkakasalin ng iba, "Tayo'y Kanyang kinalugdan sa Minamahal." Pansinin, hindi ayon sa ating katapatan, ni ayon sa sukat ng ating sigasig, ni ayon sa sukat ng ating debosyon, kundi ayon sa sarili Niyang mga kaisipan tungkol sa Kanyang minamahal na Anak. Tayong mga inakay ng banal na biyaya upang makitang wala tayong anumang karapatan sa ating sarili ay may buong pagiging karapat-dapat kay Cristo.

Ito ang binibigyang-diin sa ikaapat na talata. Ang tao bilang naghahandog ay tumatayo sa harap ng saserdote na ang kamay ay nakapatong sa ulo ng handog na susunugin. Ang totoo, ipinapakilala niya ang kanyang sarili na kaisa ng hayop na malapit nang patayin. Ito ang kamay ng pananampalataya na nakapatong sa ulo ni Cristo at nakikita sa Kanya ang Isang pumapalit sa aking lugar. Ang lahat ng Siya, Siya ay para sa akin! Mula ngayon, nakikita ako ng Diyos sa Kanya.

Pero hindi ito ginagawa Niya sa pamamagitan ng Kanyang buhay, kundi sa pamamagitan ng Kanyang kamatayan. Kaya mababasa natin, "At papatayin niya ang toro sa harap ng Panginoon: at dadalhin ng mga saserdote, na mga anak ni Aaron, ang dugo, at iwiwisik ang dugo sa palibot ng dambana na nasa pintuan ng tabernakulo ng kapisanan." Tayong lahat ay may bahagi sa pagpatay sa toro. Ibig sabihin, tayong lahat ay

may kinalaman sa kamatayan ni Cristo. Karaniwang kinikilala ito ng mga tao, pero hindi nila ito tinatanggap nang personal. Kapag nakita ko na si Jesus ay namatay para sa akin—na kahit wala nang ibang makasalan sa buong mundo, ibibigay pa rin Niya ang Kanyang sarili bilang hain sa aking lugar—saka naikakapit sa akin ang halaga ng Kanyang mahalagang dugo, at tinatanggap ako sa harap ng Diyos sa lahat ng Kanyang ginawa, at sa lahat ng kung sino Siya.

Sa mga talata 6-9 ay mababasa natin ang tungkol sa pagbabalat ng handog na susunugin, at ang paghihiwa-hiwalay ng hayop sa mga bahagi nito. Tungkol sa balat ay magsasalita tayo mamaya, at may mahahalagang katotohanang kaugnay nito. Ang lahat ng piraso ay huhugasan ng tubig at saka ilalagay sa kahoy sa dambana at susunugin sa apoy, upang pumailanglang sa Diyos bilang "handog na pinaraan sa apoy, na masarap na amoy sa Panginoon." Ang paghuhugas ng tubig ay larawan ng pagkakapit ng Salita ng Diyos sa bawat bahagi ng pagkatao ni Cristo; ang lahat ng ginawa Niya ay sa ganap na kabanalan, na para bang nasa ilalim ng namamahalang kapangyarihan ng Salita ng Diyos sa lakas ng Espiritu Santo. Masasabi Niya sa pinakabuong kahulugan, "Ang salita Mo'y aking iningatan sa aking puso, upang huwag Akong magkasala laban sa Iyo." Hindi Niya kailangan ang Salita para Siya'y linisin, sapagkat Siya'y laging ang Banal; gayunma'y nagpapasakop Siya sa Salita sa lahat ng bagay, sapagkat naparito Siya upang luwalhatiin ang Diyos bilang Taong umaasa sa Diyos.

Mababasa natin, "Susunugin ng saserdote ang lahat sa ibabaw ng dambana." Ang handog na susunugin lamang sa lahat ng hain ang ganito. Sa lahat ng iba, may bahaging itinatabi para sa saserdoteng naghahandog o para sa naghahandog, pero sa

natatanging kasong ito, ang lahat ay umaakyat sa Diyos; sapagkat may isang bagay sa bahaging ito ng gawa ng krus na ang Diyos lamang ang lubos na nakauunawa at nakapagpapahalaga.

Pero sa kabanata 7: 8 ay may isang tila eksepsiyon. Bagaman ang bawat bahagi ng hayop ay sinusunog sa dambana, ang balat ay ibinibigay sa saserdote. Napakahalaga nga nito. Para bang sinasabi ng Diyos sa saserdote, "Natagpuan Ko na ang Aking bahagi kay Cristo. Siya ang lahat sa Akin, ang minamahal ng Aking puso, na sa Kanya'y natagpuan Ko ang lahat Kong kagalakan. Ngayon, gusto Kong kunin mo ang balat at ibalot mo ito sa iyong sarili! Damtan mo ang iyong sarili ng balat ng handog na susunugin." Kahanga-hangang larawan ito ng pagkatanggap sa harap ng Diyos kay Cristo. Tayo ay nababalutan ng balat ng handog na susunugin!

Halos hindi na kailangang idetalye pa ang tungkol sa handog mula sa kawan, sapagkat, gaya ng nakita na natin, halos pareho ang pagtrato rito sa toro. Pero may isa o dalawang dagdag na kaisipan kaugnay ng mga ibon. Mababasa natin sa mga talata 15, 16 : "At dadalhin ng saserdote sa dambana, at pupugutin ang ulo, at susunugin sa ibabaw ng dambana; at ang dugo niyaon ay pipigain sa tabi ng dambana: at aalisin niya ang butsi pati ng mga balahibo, at ihahagis sa tabi ng dambana sa dakong silanganan, sa dakong tapunan ng mga abo." Ang mga ibon, gaya ng nakita natin, ay nagsasalita tungkol kay Cristo bilang ang Isang nauukol sa kalangitan pero bumaba sa biyaya sa daigdig na ito. Hindi kasing-buo rito ang paglalarawan sa Kanyang gawa gaya ng sa ibang mga hayop. Pero muli, lubos na binibigyang-diin ang Kanyang kamatayan, at bago ilagay ang handog sa dambana, inaalisan ang butsi at ang mga balahibo at

itinatapon sa lugar ng mga abo. Ang pag-aalis ng mga balahibo ng ibon ay nagpapahiwatig, sa palagay ko, ng pagbitaw Niya sa lahat ng Kanyang kaluwalhatian at kagandahan nang Siya'y yumuko sa mapagpakumbabang biyaya hanggang sa kamatayan sa krus; samantalang ang pag-aalis ng butsi ay walang-dudang nagsasalita tungkol sa kusang-loob Niyang pagtalikod sa lahat ng makapagbibigay ng likas na kasiyahan. Minsan ay umaawit tayo, at marahil ay mahina lamang ang pagkaunawa natin sa kahulugan nito:

*"Isinusuko ko'ng lahat,
Isinusuko ko'ng lahat,
Lahat sa Iyo, mahal kong Tagapagligtas,
Isinusuko ko'ng lahat."*

Pero kung babaligtarin natin ito, kay laking panawagan nito sa ating puso, at kay totoo ng sinasabi nito tungkol sa lugar na kinuha Niya sa biyaya:

*Isinuko Niya'ng lahat,
Isinuko Niya'ng lahat,
Lahat para sa akin, mahal kong Tagapagligtas,
Isinuko Niya'ng lahat.*

Sa kabanata 6: 8-13 ay naroon ang kautusan ng handog na susunugin, ibig sabihin, ang tagubilin sa saserdote kung paano siya dapat kumilos kapag ginagawa ang bahaging ito ng seremonya. Sa unang kabanata, mas obhetibo ang makikita natin—ang larawan ng Diyos ng Persona at gawa ng Kanyang Anak. Pero sa kautusan ng handog, mas suhetibo ang makikita natin —ang epekto na dapat magkaroon ang lahat ng ito sa atin, at kung paano dapat pumasok dito ang ating kaluluwa.

Kaya rito sa kabanata 6, nakikita natin ang saserdote na nakadamit ng puting kasuotan) ang kanyang mga kasuotan ay nagsasalita tungkol sa katuwirang atin na ngayon kay Cristo at na dapat laging makita sa ating pamumuhay), na buong-galang na dinadampot ang mga abo ng handog na susunugin at inilalagay sa tabi ng dambana; ang mga abo ay nagsasabi nang kasinlinaw ng kayang sabihin ng anumang bagay na walang buhay, "Naganap na." Sapagkat ang abo ay nagsasabi ng apoy na naubos na, kaya nagpapahiwatig ito na tapos na ang gawa ni Cristo. Nagdusa na Siya, at hindi na muling mamamatay, at lubos na naluwalhati ang Diyos sa Kanyang gawa na pumailanglang bilang masarap na amoy sa Kanya. Noong panahon ng Lumang Tipan, ang apoy ay laging dapat nagniningas sa dambana. Hindi ito dapat mamatay kailanman, sapagkat sunud-sunod ang mga handog na susunugin, at ang handog tungkol sa kapayapaan at ang mga handog dahil sa kasalanan at dahil sa pagkakasala ay inilalagay din sa iisang apoy. Hindi kailanman natapos ang gawa dahil wala pang lumitaw na hain na sapat ang halaga upang lubos na matugunan ang hinihingi ng Diyos. Pero ngayon, salamat sa Diyos, namatay na ang ningas ng apoy sa dambana, tapos na ang gawa, at ang bunga ng gawang iyon ay nananatili magpakailanman. Nawa'y magalak nang lubos ang ating kaluluwa rito. Sa Awit 40, na siyang tunay na awit ng handog na susunugin, naririnig natin ang tinig ng papuri na bunga ng pagpapahalaga ng kaluluwa sa bahaging ito ng gawa ni Cristo. Nawa'y mapasok natin ito sa buong kapuspusan nito. Sa Deuteronomio 33 ay nakikita natin na ang pangunahing gawain ng mga pinahirang saserdote ng Diyos ay maghandog ng mga handog na susunugin sa Kanyang dambana. Gayundin nawa, tayo bilang mga banal na saserdote ng bagong kapanahunan ay

laging matagpuan ang ating unang kagalakan sa pagtutuo kay
Cristo at sa bahaging ito ng Kanyang gawa!

Ikalawang Aral: Ang Handog na Harina

Basahin ang Levitico, kab. 2; 6:14-23; Awit 16; Juan 6: 33c

Napansin na natin na iba ang handog na harina sa apat na iba pang handog, sapagkat ito ay handog na walang dugo. Walang buhay na inialay, pero ang isang bahagi nito ay sinusunog sa ibabaw ng dambana bilang masarap na amoy. Sa Authorized Version, ang tawag sa handog na ito ay "meat offering," pero tandaan natin na noong panahon ng ating mga ninuno, ang salitang "meat" ay nangangahulugang pagkain, at hindi laging laman o karne. Walang anumang karne sa handog na ito. Ito ay handog na pagkain na gawa sa harina at langis, o kaya'y sa mga sariwang uhay ng trigo na pinatuyo at nilagyan ng langis. Hindi nito ipinapakita sa atin ang ating Tagapagligtas na inihandog para sa mga makasalanan sa krus; ito ang kahanga-hangang larawang ibinigay ng Diyos tungkol sa kasakdalan ng Kanyang maluwalhating Persona. Tandaan ninyo, kailangang Siya talaga kung sino Siya upang magawa Niya ang Kanyang ginawa. Walang iba kundi ang walang hanggang Anak ng Diyos na naging tao ang makagagawa ng dakilang gawaing ipinarito Niya. Napakalaking pakinabang sa kaluluwa ang magbulay-bulay tungkol sa pagtingin ng Diyos sa Kanyang Anak. Gaya ng nabanggit sa nakaraang aral, sa ganitong paraan tayo pumapasok sa pakikipag-isa sa Ama.

Sinasabi ng mang-aawit, "Ang pagbubulay-bulay ko tungkol sa Kanya ay magiging matamis." Maranasan nawa natin ito habang sama-sama nating pinagbubulay-bulayan ang mga kahanga-hangang larawang ito ng Kanyang maluwalhating Persona.

Dapat lagi nating tandaan na ang kasakdalan ng Panginoon ang nagbigay ng buong bisa sa Kanyang gawa sa krus. Tungkol sa

lahat ng ibang tao ay nasusulat: "Walang sinuman sa kanila ang makatutubos sa kanyang kapatid, ni makapagbibigay sa Diyos ng pantubos para sa kanya, sapagkat napakamahal ang pagtubos sa kanila, kaya't pabaya na iyon magpakailanman." Ito ay salin na halos salita-sa-salita ng kahanga-hangang talatang iyon sa Awit 49: 7, 8. Ang ika-8 talata ay kulang na kulang ang pagkakasalin sa ating Authorized Version: "Ang pagtubos sa kanilang kaluluwa ay mahalaga, at ito'y natitigil magpakailanman." Ano ang natitigil magpakailanman? Pero ang saling ibinigay ko ngayon lang ay nagpapalinaw ng lahat: "Pabaya na iyon magpakailanman." Ibig sabihin, walang silbi na sinuman ay magtangkang gumawa ng anuman para sa gawain ng pagtubos; napakadakila nito para magawa ng lakas ng tao. "Napakamahal ang pagtubos sa kaluluwa, kaya't pabaya na iyon magpakailanman." Pero si Cristo, ang Anak ng Diyos, ay ginawang mababa nang kaunti kaysa sa mga anghel dahil sa pagtitiis ng kamatayan, upang matikman Niya ang kamatayan para sa bawat tao. Siya, ang walang hanggang Banal, ay naging Tao, pero Taong sakdal, walang kasalanan at walang dungis. Siya lamang ang may kakayahang tumubos sa Kanyang kapatid at magbigay sa Diyos ng pantubos para sa kanya. Siya ang inaasam ni Job nang sumigaw siya, "Walang tagapamagitan na makapagpapatong ng kanyang kamay sa aming dalawa," at Siya ang tinutukoy ni Elihu nang sabihin niya, "Iligtas mo siya sa pagbaba sa hukay, sapagkat nakasumpong ako ng pantubos." Kaya ngayon, si Cristo mismo ang ating pagtutuunan, at umaasa ako na habang pinag-aaralan natin ang kahanga-hangang larawang ito ng Kanya na tunay ngang Tinapay ng Diyos, ang pagkaing kinaluluguran ng Diyos Ama, ay magkakaroon tayo ng mas buo at mas malinaw na

pagkaunawa kaysa kailanman tungkol sa Kanya na nagligtas sa atin.

Ang handog na harina ay laging kaugnay ng handog na susunugin. Hindi pinahintulutan ng Diyos na paghiwalayin ang Persona at ang gawa ng Kanyang pinagpalang Anak; kailangang magkasama ang dalawa. Pero tandaan ninyo ito: ang banal na pamumuhay, ang buong-pusong buhay ng ating Panginoong Jesu-Cristo, ay hindi makapag-aalis ng kasalanan. Hindi ang Kanyang banal na pag-uugali ang paraan ng ating kaligtasan; ang sakdal na pamumuhay na iyon ay walang bisang pantubos. Ang buhay na ibinuhos sa kamatayan ang nagligtas. Sinabi Niya habang hawak ang kopa ng Hapunan, "Ang kopang ito ang bagong tipan sa Aking dugo, na ibinubuhos para sa inyo sa ikapagpapatawad ng mga kasalanan." Ang Kanyang buhay, kung hiwalay sa Kanyang kamatayan, ay maglalantad lamang nang mas malinaw sa ating napakalaking pagkamakasalanan, at gagawing mas matingkad ang pagkakaiba ng kung ano Siya at kung ano tayo. Pero ang Kanyang dugong ibinuhos para sa atin ay buhay na inialay, ibinuhos sa kamatayan upang tayo ay mabuhay magpakailanman. Ang Kanyang banal na buhay ang naging dahilan kung bakit karapat-dapat Siyang maging handog, kaya't magkaugnay ang dalawang handog.

Kumbinsido ako na marami sa mga minamahal na anak ng Diyos ang nadadala (kahit pansamantala man lang) sa iba't ibang sistema ng kamalian, na kung alam lang nila ang tunay na katangian ng mga sistemang ito ay tatalikod sila nang may matinding pagkasindak, sapagkat makikita nila na sa bawat isa sa mga ito ay may masasamang turo tungkol sa Persona ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Naaalala ko, maraming taon na ang nakaraan, nakilala ko ang isang batang mag-asawa sa

California. Ipinakilala sila sa akin bilang masisigasig na mag-aaral ng Biblia. Masigla at masaya sila sa kanilang buhay Cristiano, pero hindi nagtagal ay sinabi nila sa akin na marami silang natututuhan at nakukuhang tulong mula sa isang set ng mga aklat na ipinagbili sa kanila ng isang naglalako ng aklat. Nang magtanong ako, nalaman kong iyon ang set na kilala bilang "Millennial Dawn." Nang tanungin ko kung nabasa na nila ang mga aklat, sabi nila, "Opo, at may nakita kaming mga kahanga-hangang turo roon." Sumagot ako na may mga turo nga roon na mabuti at totoo, pero ang totoo ay iyon lang ang asukal na pambalat sa isang lasong tableta, sapagkat lubos na mali ang mga aklat na iyon tungkol sa Persona at gawa ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Ipinakita ko sa kanila na itinuturo ng mga aklat na ito na ang ating pinagpalang Panginoon, bago Siya pumarito sa sanlibutan, ay hindi Diyos, kundi Siya raw ang pinakamataas na nilalang na espiritu sa buong sansinukob; na nang Siya ay magkatawang-tao, naging tao Siya at lubos na iniwan ang Kanyang likas na pagka-espiritu; at na nang Siya ay mamatay sa krus, ang Kanyang pagkatao ay itinalaga sa pagkawasak. Umabot pa sa ganito ang sinabi ng sumulat ng mga aklat: "Hindi lamang kinailangang mamatay ang taong si Cristo Jesus; kinailangan din na hindi na Siya mabuhay pang muli, kundi manatiling patay sa buong walang hanggan." Pero itinuro ng mga aklat na ito na isang bagong Nilalang ang lumabas mula sa libingan na ginawang kabahagi ng likas na pagka-Diyos, at ngayon ay *isang* diyos pero hindi *ang* Diyos, at na balang araw ang isang piling grupo ng mga nagtagumpay ay magiging kabahagi ng likas ding iyon at tutulong sa Kanya na tapusin ang gawain ng pagtubos. Hindi sila makapaniwala na tama ang paglalarawan ko sa turo ng sistemang ito, pero tapat silang mga tao, kaya umuwi sila upang hanapin ang mga

sangguniang ibinigay ko at ihambing ang mga iyon sa kanilang Biblia. Bumalik sila sa akin makalipas ang ilang araw, at habang iniaabot sa akin ang set ng mga aklat ay sinabi nila, "Kung magagamit ninyo ang mga ito upang matulungang makalaya ang iba, magpapasalamat kami. Lumuhod kami at humingi ng tawad sa Diyos dahil nakisangkot pa kami sa isang sistemang lumalapastangan nang ganito sa ating Panginoong Jesu-Cristo. Wala kaming kamalay-malay sa tunay na turo ng mga aklat na ito." Kaya lubos silang nakalaya, at tumalikod sila nang may pagkasindak sa buong masamang sistemang iyon.

"Ano ang palagay ninyo tungkol kay Cristo?" Ito ang unang tanong na dapat itanong sa bawat taong lumalapit na nagsasabing may dala siyang iba sa tamang pananampalatayang Cristiano. Kung mali ang mga tao rito, makatitiyak kayo na mali sila sa lahat. Hindi natin kailangang malaman ang lahat ng kasamaang nasa mga sistemang ito upang mahatulan sila; kailangan lang nating malaman na mali sila tungkol sa ating Panginoong Jesus upang lubos natin silang tanggihan, kung nais nating maging tapat sa Kanya.

Tingnan natin ngayon kung paano inilarawan para sa atin ang Kanyang pinagpalang Persona sa handog na harina. Sama-sama nating basahin ang mga talata 1-3: "At kapag ang sinuman ay maghahandog ng handog na harina sa Panginoon, ang kanyang handog ay mainam na harina; at bubuhusan niya ito ng langis, at lagayan ng kamangyan; at dadalhin niya ito sa mga anak ni Aaron na mga saserdote: at kukuha siya roon ng isang dakot ng harina, at ng langis niyon, pati ng lahat ng kamangyan niyon; at susunugin ng saserdote ang alaala niyon sa ibabaw ng dambana, upang maging handog na pinaraan sa apoy, na masarap na amoy sa Panginoon: at ang matitira sa

handog na harina ay kay Aaron at sa kanyang mga anak: ito ay kabanal-banalang bagay sa mga handog sa Panginoon na pinaraan sa apoy." Pansinin ninyo na ang handog na harina, na talagang pagkain ng Diyos at kaya't tumutukoy kay Cristo mismo, ay gawa sa mainam na harina. Kayong mga maybahay, alam ninyo kung ano iyon: pinong harina na walang kahit isang magaspang na butil. Ito ang larawan ng Diyos tungkol sa pagkatao ni Jesus. Ang lahat ay nasa sakdal na timbang, at wala roon ang anumang kagaspangang dala ng kasalanan sa ating kaawa-awa at nahulog na pagkatao. Madalas kong naiisip na kung gusto ng Diyos na gumawa ng larawan ng aking pagkatao, hihingi Siya ng isang dakot ng makalumang oatmeal na hiniwa sa bakal! Iyon ang angkop na larawan ng ating likas na pagkatao, sapagkat napakaraming magaspang, bastos at sutil sa bawat isa sa atin; pero ay, napakasakdal ng nahayag sa Kanya! Pansinin din ninyo na bubuhusan ng langis ang mainam na harina at lalagyan ng kamangyan sa ibabaw. Ang langis ay laging larawan ng Espiritu Santo. Siya ang pagpapahid. At mababasa natin na "pinahiran ng Diyos si Jesus na taga-Nazaret ng Espiritu Santo at ng kapangyarihan, na naglibot na gumagawa ng mabuti at nagpapagaling sa lahat ng pinahihirapan ng diyablo, sapagkat ang Diyos ay sumasa-Kanya" (Mga Gawa 10:38). Ang pagpapahid na iyon ay naganap kaagad pagkatapos ng bautismo sa Jordan, at ipinahayag ng Ama ang Kanyang kasiyahan sa Kanya, na sinasabi, "Ito ang Aking minamahal na Anak, na sa Kanya'y nasumpungan Ko ang lahat Kong kaluguran." Ito ang bango ng kamangyan. Naroon ang mainam na harina sa buong kasakdalan nito, at "bumaba ang Espiritu Santo na gaya ng kalapati at nanatili sa Kanya;" iyon ang langis na ibinuhos sa mainam na harina. At naroon din ang kamangyan na may matamis na samyo, na nagsasalita

tungkol sa di-masayod na kagandahan at halimuyak na laging katangian ng lahat ng Kanyang pamamaraan. Hindi kataka-taka na sinasabi ng kasintahang babae sa Awit, "Ang Iyong pangalan ay gaya ng pabangong ibinuhos." Tunay na tinupad ni Maria ang larawang ito nang "kumuha siya ng isang libra ng napakamahal na pabango, at ibinuhos sa Kanyang ulo at sa Kanyang mga paa, at napuno ang bahay ng bango ng pabango."

Sa ikalawang talata ay mababasa natin na ang handog na ito ay dinadala sa mga anak ni Aaron, ang mga saserdote, at ang saserdoteng naglilingkod ay kukuha ng isang dakot ng harina, kasama ang langis at kamangyan nito, at susunugin ito bilang alaala sa ibabaw ng dambana; ito ay handog na pinaraan sa apoy, na masarap na amoy sa Panginoon. Ito ang pagkain ng Diyos. Pagkatapos, ang mga saserdote mismo ang kakain ng natitira, kaya't ang Diyos at ang Kanyang mga tinubos na saserdote ay sama-samang nasisiyahan sa kasakdalan ni Cristo. Ito talaga ang pakikipag-isa.

May ilang napakakawili-wiling detalye tayo sa mga talata 4-13. Hindi ko na sisipiin nang buo ang mga talata, pero papansin ko ang mga pangunahing bahagi habang dinadaan natin ang kabanata. Iba't iba ang paraan ng paghahanda ng handog. Sa talata 4 ito ay "niluto sa hurno," sa talata 5 ito ay "niluto sa kawali;" sa talata 7 ito ay "niluto sa kawaling pamprito," na maliwanag na sa ibabaw ng kalan. Sa bawat pagkakataon, ito ay inilalantad sa init, at maaaring tumutukoy ito sa matitinding pagsubok na dinanas ng ating pinagpalang Panginoon, na ang lahat ay lalo lamang nagpakita ng Kanyang kasakdalan. Gayundin, sa talata 4, ang handog na harina ay maaaring gawa sa mga tinapay na walang lebadura na mainam na harina na hinaluan ng langis, o mga manipis na tinapay na walang

lebadura na pinahiran ng langis. Sa una, makikita natin ang Kanyang pagkakatawang-tao nang ipanganak Siya ng birhen; narito ang pagkataong sakdal, pagkataong kaisa ng pagka-Diyos. Ipinaglihi Siya sa pamamagitan ng Espiritu Santo; ang mainam na harina ay hinaluan ng langis. Sa iba namang pagkakataon, gaya ng sa talatang nauna, makikita natin ang Kanyang pagpapahid. Kaya't binigyang-diin ng Diyos para sa atin ang dalawang panig ng katotohanan. Ipinanganak Siya sa pamamagitan ng Espiritu nang walang taong ama; pinahiran Siya ng Espiritu nang Siya ay magsisimula na sa Kanyang dakilang misyon. Pansinin din ninyo na may ilang bagay na hindi maaaring isama sa handog na harina. Sa dalawa sa mga talatang ito ay sinasabi sa atin na dapat itong walang lebadura, at sa talata 11 ay malinaw nating mababasa, "Walang handog na harina na inyong dadalhin sa Panginoon ang gagawin na may lebadura." Nagsasalita ito tungkol sa pagiging walang kasalanan ng pagkatao ng ating Tagapagligtas. Ang lebadura sa Kasulatan ay laging larawan ng isang bagay na masama. Napakalinaw nito sa paggamit ng Bagong Tipan sa larawan ng Lumang Tipan. Mababasa natin sa 1 Corinto 5: 7, 8: "Si Cristo na ating paskua ay naihandog na para sa atin, kaya't ipagdiwang natin ang pista, hindi sa lumang lebadura, ni sa lebadura ng masamang hangarin at kasamaan, kundi sa tinapay na walang lebadura ng katapatan at katotohanan." Kung paanong ang maka-Diyos na Israelita noong una ay dapat na masigasig na maghanap sa kanyang bahay at alisin ang lahat ng lebadura bilang paghahanda sa pista ng paskua, gayundin tayong mga mananampalataya ay tinatawagang hatulan ang bawat masamang bagay sa ating puso at buhay, at alisin ang lahat ng iyon sa liwanag ng gawa sa krus. Kapwa sa 1 Corinto at sa Galacia ay mababasa natin: "Ang kaunting lebadura ay

nagpapaalsa sa buong limpak;" ibig sabihin, ang kaunting kasalanan o kaunting masamang doktrina na hindi napapansin at hindi hinahatulan ay madaling sisira sa buong patotoo ng isang tao. Maaalala rin ninyo kung paano ginamit ng ating Panginoon mismo ang salitang ito. Binalaan Niya ang Kanyang mga alagad na mag-ingat sa lebadura ng mga Fariseo at ng mga Saduceo at ni Herodes. Ang lebadura ng mga Fariseo ay pagkukunwari at pagmamatuwid sa sarili; ang lebadura ng mga Saduceo ay masamang doktrina o maling turo; ang lebadura ni Herodes ay pagiging makasanlibutan at katiwalian sa pulitika. Wala saanman sa Kasulatan na ginamit ang lebadura bilang simbolo o larawan ng anumang mabuti. Ang babae sa talinghaga sa Mateo 13: 33 ay sinasabing nagtago ng lebadura sa tatlong takal ng harina hanggang sa umalsa ang lahat. Alam kong marami ang nag-akala na ito ay larawan ng paglaganap ng Ebanghelyo, pero sino ba ang inutusang itago ang Ebanghelyo kahit saan? Walang anumang palihim sa pagpapahayag nito; dapat itong ipangaral nang hayagan sa lahat ng dako. Sinabi ni Jesus, "Wala Akong sinabi nang palihim," at ganoon din dapat sa Kanyang mga tagasunod. Ang babae sa talinghaga ay ang huwad na Iglesya, hindi ang tunay, at hindi niya itinatago ang lebadura sa sanlibutan kundi sa tatlong takal ng harina, na tila walang iba kundi ang "minchah," o ang handog na harina na pinag-aaralan natin ngayon, at kung saan hindi dapat magkaroon ng lebadura. Sa ibang salita, itinuturo sa atin ng talinghaga na ang bawat katotohanan tungkol kay Cristo ay sisirain ng huwad na Iglesya. Kung paanong walang lebadura sa larawan, gayundin kay Cristo ay walang kasalanan; Siya ang handog na harina na walang lebadura; ang Kanyang pagkatao ay sakdal, walang anumang hilig sa kasamaan. Masasabi Niya, "Dumarating ang prinsipeng

sanlibutang ito, at wala siyang anuman sa Akin." Hindi natin iyan masasabi, kayo at ako; alam na alam natin na kapag dumarating si Satanas upang tuksohin tayo mula sa labas, may isang taksil sa loob na magbubukas ng pintuan ng kuta ng ating puso kung hindi tayo laging nagbabantay. Pero iba sa Kanya; ang lahat ng Kanyang tukso ay nagmula sa labas. "Siya ay tinukso sa lahat ng paraan gaya natin, gayunma'y walang kasalanan." At hindi lamang ito nangangahulugang "gayunma'y hindi nagkasala," kundi ito ay "hiwalay sa kasalanan," ibig sabihin, hindi Siya kailanman tinukso ng kasalananang nasa loob; Siya ang handog na harina na walang lebadura.

Natututuhan din natin sa talata 11 na hindi dapat magkaroon ng pulot sa handog na harina. Ang pulot ay ang tamis ng likas na pagkatao, pero kapag inilantad sa init ay madali itong umasim. Higit na higit pa sa likas na tamis ang nasa pagkatao ni Cristo. Ang Kanyang pag-ibig ay banal at mula sa Diyos; ang lahat ng Kanyang pagmamahal at damdamin ay ang pagmamahal at damdamin ng Anak ng Diyos na naging tao. Walang anuman sa Kanya na basta likas lamang; kaya't ang Kanyang pag-ibig ay hindi nagbabago. Ang lahat ng kataksilan ni Judas ay hindi nakapagpabago nito, ni ang duwag na pagkakaila ni Pedro. "Yamang inibig Niya ang Kanyang mga sarili na nasa sanlibutan, sila'y inibig Niya hanggang sa wakas." Gaano kadalas na naputol ang mga pagkakaibigang likas lamang at ang pag-ibig ay naging pagkapoot! Iba sa Kanya.

Sa talata 13 ay sinasabi sa atin, "At ang bawat alay ng iyong handog na harina ay titimplahan mo ng asin; ni huwag mong pababayaang mawala sa iyong handog na harina ang asin ng tipan ng iyong Diyos: kasama ng lahat mong handog ay maghahandog ka ng asin." Hindi ba kapansin-pansin na tatlong

ulit nating mababasa ang pagdidiin sa paggamit ng asin sa handog? Maaalala ninyo na sinabi ng ating Tagapagligtas, "Ang inyong pananalita ay laging may biyaya, na tinimplahan ng asin," at sa isa pang pagkakataon ay tinukoy Niya ang mismong talatang ito, at binigyang-diin ito sa napakataimtim na paraan (Marcos 9:49, 50). Ang asin ay ang kapangyarihang nag-iingat ng aktibong katuwiran; at ito ay laging nahayag sa Kanya, at dapat ding makita sa atin na ipinanganak na muli mula sa itaas.

Marami pang ibang detalye sa mahalagang bahaging ito na mapakikinabangan nating pagbulay-bulayan, pero sa palagay ko, ang lahat ng hindi ko na nabanggit ay magliliwanag sa liwanag ng mga napansin na natin, kung maingat itong pag-iisipan sa harapan ng Panginoon. At habang lalo nating naaalala ang inihahayag ng Bagong Tipan tungkol kay Cristo, lalo tayong masisiyahan sa kung ano ang mayroon tayo rito. Kung magiging pamilyar tayo sa katotohanan tungkol sa Persona ng Panginoon, iingatan tayo nito sa panganib na mahulog sa kamalian.

Ang pinakatampok na katangian ng handog na harina ay ang pagkakagawa nito sa mainam na harina. Walang harinang sebada. Napakaraming maliliit at matutulis na kanto sa dinurog na sebada. Pero ang pinakamainam na harina ng trigo ang bumubuo sa handog na harina. Ganito inilarawan ng Diyos ang pagkatao ng Panginoong Jesu-Cristo, sapagkat sa Kanyang pagkatao bilang Tao ay walang anumang nakasakit o nakairita kaninuman. Napakahanga-hangang larawan ang inilalahad sa atin ng apat na Ebanghelyo! Kung hindi kinasihan ang mga ito, paano maipapaliwanag na apat na tao ang nakaisip ng gayon kahanga-hangang pagkatao? Kung hindi kailanman nabuhay ang Panginoong Jesu-Cristo, ang mga Ebanghelyo mismo ay

isang himala. Sa lahat ng panitikan ng sanlibutan, walang ibang pagkataong maihahambing sa Kanya. Isipin ninyo Siyang lumalaki sa Nazaret, isa sa pinakahamak na nayon sa Galilea, na kaunti ang pagkakataon para sa edukasyon o kapinuhan; at pagkatapos ay pagmasdan Siya habang lumilitaw sa gitna ng mga tao sa Kanyang panahon, ang pinakamapino at pinakamarangal sa kanilang lahat! Siya ang unang tunay na maginoo na nakita ng sanlibutang ito. Magiliw, mapagbiyaya, laging maalalahanin sa iba, at gayunma'y laging tapat at totoo sa lahat. Ang kagandahang-asal, sabi ng kasabihan, ay ang paggawa ng pinakamabait na bagay sa pinakamabait na paraan, at sino ba ang nakakita niyan na naipakita saanman nang gaya ng sa Panginoong Jesu-Cristo? Ang Kanyang buhay ay may halimuyak na pumupuno sa sanlibutan pagkalipas ng labinsiyam na raang taon.

At bagaman umakyat na Siya ngayon sa kaluwalhatian, Siya pa rin ang Jesus ding ito habang nakaupo sa trono ng Kanyang Ama, ang ating Dakilang Saserdote, na laging nabubuhay upang mamagitan para sa atin. Kaya sa mga talata 14-16 ay may isa pang panig ng handog na harina; sa pagkakataong ito, ito ay gawa sa mga unang bunga ng sariwang uhay ng trigo na pinatuyo sa apoy, mga butil na ginapas mula sa hinog na uhay. At ito ay pinahiran ng langis, kasama ng kamangyan.

Nagsasalita ito tungkol sa Kanya bilang Siyang dumaan sa kamatayan, pero muling binuhay sa kapangyarihan ng buhay na walang katapusan. At umakyat Siya sa Diyos sa buong kasakdalan ng Kanyang pagkatao, upang maging, sa buong walang hanggan, ang Tao sa kaluwalhatian. Pero dito rin, ang isang alaala ay sinunog sa ibabaw ng dambana, sapagkat ang Kanyang muling pagkabuhay ay hindi dapat ihiwalay sa

Kanyang kamatayan. Ang Cristong namatay ay ang Cristong nabubuhay muli.

Matuto nawa tayong kumain sa Kanya bilang mga saserdote sa santuwaryo, nagagalak dito sa lupa kung paanong nagagalak ang Diyos sa Langit. Ito ang lalong binibigyang-diin sa kabanata 6:14-23, kung saan naroon ang kautusan ng handog na harina. Doon ay makikita natin ang mga saserdote na kumukuha ng kanilang bahagi at nasisiyahan dito sa harapan ng Diyos. Ito ay dapat kainin sa santuwaryo. Tayong lahat ay mga saserdote ng Diyos ngayon, kung kabilang tayo sa mga tinubos, at banal nating pribilehiyo ang kumain kay Cristo sa mga looban ng Diyos—nagagalak sa Kanya, napapakain ang ating kaluluwa, habang buong pagsamba nating pinagbubulay-bulayan ang Kanyang mga kasakdalan. Hindi tayo tinatawag upang himayin ang Persona ng Panginoon, kundi upang may paggalang na sambahin Siya at masiyahan sa Kanya, upang sa ganitong paraan ay lalo tayong maging katulad Niya.

Ikatlong Aral: Ang Handog Tungkol sa Kapayapaan

Basahin ang Levitico, kab. 3; 7: 11-34; Awit 85.

Napakahalaga ng handog tungkol sa kapayapaan dahil sa kakaiba nitong katangian: ipinapahayag nito ang pakikisama sa Diyos na nakasalalay sa ginawa ng Panginoong Jesu-Cristo sa krus. Gaya ng nabanggit na natin, hindi tayo magkakaroon ng tunay na pakikipag-isa sa Diyos kung babalewalain natin ang natapos na gawaing iyon. Maaaring sabihin ng isang Unitarian na nasisiyahan siya sa pakikisama sa Diyos, pero ang totoo, napagkakamalan lang niya ang relihiyosong damdamin na espirituwal na pakikipag-isa. Sapagkat hindi maaaring magkaroon ng tunay na pakikipag-isa kung walang pananampalataya sa Panginoong Jesus bilang walang hanggang Anak ng Ama, at kung hindi nagpapahinga ang kaluluwa sa gawang tinapos Niya sa Puno.

Ang mismong katotohanan na kailangan ang handog tungkol sa kapayapaan ay nagpapakitang may mali sa ugnayan ng Diyos at ng tao. Mula nang mahulog sa kasalanan, ang tao sa kanyang likas na kalagayan ay hindi karapat-dapat makisama sa Diyos. Ipinanganak siya sa mundong ito na makasalanan, makasalanan sa kalikasan; mula pa sa simula, ang hilig niya ay sa hindi banal at hindi sa banal. Mas madali para sa kanya ang magkasala kaysa gawin ang tama at matuwid; mas madali ang bumaba kaysa umakyat. Alam kong uso ngayon na itanggi ang lahat ng ito, at ituro na paakyat nang paakyat ang tao sa paglipas ng mga siglo; pero hindi ganoon. Kahit hindi pa natin buksan ang Salita ng Diyos, itinuturo na ng sarili nating karanasan na mas madali para sa tao ang gumawa ng masama

kaysa gumawa ng mabuti, at iyan ay dahil sira ang kanyang kalikasan. Sinabi ni David sa Awit 51: 5, “Narito, ako’y inanyuan sa kasamaan; at sa kasalanan ay ipinaglihi ako ng aking ina.” Sa likas niyang kalagayan, hindi nauunawaan ng tao ang mga bagay ng Diyos; hindi siya makapakikipag-isa sa Kanya; mahal niya ang kinapopootan ng Diyos, at kinapopootan niya ang mahal ng Diyos. Ang Diyos ay walang hanggang banal; mahal Niya ang mabuti at mabuti lamang ang Kanyang ginagawa. Sa pagitan ng tao at ng Diyos, wala talagang pagkakapareho. Hindi lang makasalanan ang tao sa kalikasan, kundi naging lumalabag din siya sa gawa, sadya at kusang nilalabag ang kautusan, sinusuway ang mga utos, at sumusunod sa sariling kalooban. Gaya ng sinasabi ng Salita, “Lahat tayong gaya ng mga tupa ay nangaligaw; tayo’y lumihis bawat isa sa kanyang sariling daan; at ipinasan sa Kanya ng Panginoon ang kasamaan nating lahat” (Isaias 53:6). Sapagkat nais ng Diyos na magkaroon tayo ng kapayapaan sa Kanya; nananabik Siyang dalhin tayo sa pakikisama sa Kanya. Pero agad itong nagbubunga ng tanong: “Paano magkakaroon ng kapayapaan sa Diyos ang taong makasalanan at marumi? Kaya ba nating tayo mismo ang gumawa ng kapayapaan sa Kanya?” Madalas nating marinig ang mga taong may mabuting intensiyon na hinihimok ang mga kaluluwang walang Cristo na “makipagkasundo na sila sa Diyos.” Ayaw kong maging palaaway, ayaw kong maging sobrang mapintasin, ayaw kong husgahan ang isang tao dahil lang sa isang salita, pero kumbinsido ako na lubos na nakaliligaw ang pananalitang iyan. Tama naman ang ibig nilang sabihin. Ibig nilang sabihin na dapat pagsisihan ng tao ang kanyang mga kasalanan, kilalanin ang kanyang pagkaligaw, at aminin na kailangan niya ng Tagapagligtas. Pero walang taong makagagawa ng sarili niyang

kapayapaan sa Diyos. Si Cristo ang gumawa ng kapayapaan para sa atin.

*“Kahit luha ko’y walang humpay,
Sigasig ko’y di mapagal,
Kasalana’y di matubos,
Ikaw lamang ang Manunubos.
Wala akong dalang bayad,
Sa krus Mo lamang kakapit.”*

Ito ang kaluwalhatian ng Ebanghelyo: inihahayag nito ang puso ng Diyos na lumalabas upang hanapin ang mga tao sa kanilang mga kasalanan, at sinasabi nito kung ano ang ginawa Niya upang magkaroon ang tao ng kapayapaan sa Diyos.

Isinasalaysay nito si Cristo na dumating mula sa sinapupunan ng Ama, mula sa kaluwalhatian taglay Niya kasama ng Ama bago pa nilikha ang sanlibutan, na sa biyaya ay ginawang mababa nang kaunti kaysa mga anghel upang dumanas ng kamatayan, at pumunta sa krus, ang kakila-kilabot na krus na iyon, kung saan Siya ay ginawang sumpa para sa atin upang ang Diyos at ang tao ay pagsamahin sa ganap na pagkakaisa, at tayo ay maipagkasundo sa Diyos sa pamamagitan ng Kanyang kamatayan. “Ang Diyos ay na kay Cristo, na pinakikipagkasundo ang sanlibutan sa Kanyang sarili, na hindi ibinibilang sa kanila ang kanilang mga pagsalangsang.”

Gayunman, ang kahanga-hangang buhay na iyon, sa ganang sarili lamang, ay hindi makalulutas sa usapin ng kasalanan o makapagbabalik sa tao sa Diyos. Para magawa iyon, kailangan Niyang mamatay. At sa Kanyang pagkamatay, ipinakita Niya na walang galit ang Diyos sa tao; ang lahat ng galit ay nasa ating

panig; at ngayon ay nakikiusap Siya sa atin na makipagkasundo tayo sa Diyos.

Ang kalagayan natin sa harap Niya ay gaya ng mga may utang, mga may utang ng napakalaking halaga, mga may utang na wala nang kredito, kaya lubos na walang kakayahang magbayad. Pero may nababasa tayong dalawang tao na nasa ganitong kalagayan, at sinasabi sa atin: “Nang wala silang maibayad, kapwa sila pinatawad Niya nang maluwa sa loob.” At ginagawa Niya ito batay sa handog tungkol sa kapayapaan: ibinigay ni Cristo ang Kanyang sarili upang bayaran ang ating utang. Sinasabi ng Colosas 1:19, 20: “Sapagkat minabuti ng Ama na sa Kanya manahan ang buong kapuspusan; at sa pamamagitan Niya, yamang ginawa ang kapayapaan sa pamamagitan ng dugo ng Kanyang krus, ay pinakipagkasundo sa Kanyang sarili ang lahat ng mga bagay; sa pamamagitan Niya, sinasabi ko, maging ang mga bagay na nasa lupa o ang mga bagay na nasa langit.” Ito ang handog tungkol sa kapayapaan. Gumawa Siya ng kapayapaan sa pamamagitan ng dugo ng Kanyang krus. Sa Efeso 2:13, 14 ay mababasa natin: “Datapuwat ngayon kay Cristo Jesus kayo na noong una ay malayo ay inilapit sa pamamagitan ng dugo ni Cristo. Sapagkat Siya ang ating kapayapaan, na pinag-isa ang dalawa, at giniba ang pader na sa gitna ay naghihiwalay sa atin.” Ito ang napakagandang inilalarawan ng handog tungkol sa kapayapaan noong unang panahon. Si Cristo mismo ang ating kapayapaan. Gaya ng sinabi ng isang manunulat:

*“Kapayapaan sa Diyos, si Cristo sa kaluwalhatian,
Diyos ay Liwanag at Diyos ay Pag-ibig;*

*Namatay si Jesus upang ito'y isalaysay,
Mga kaaway ay dalhin sa Diyos sa langit.”*

Ang kapayapaan sa Diyos ay hindi lamang isang masaya at panatag na pakiramdam sa kaluluwa, bagaman ang nasisiyahan sa kapayapaan sa Diyos ay tiyak na magiging masaya, sapagkat nasusulat na “yamang inaring-ganap sa pananampalataya, tayo'y may kapayapaan sa Diyos sa pamamagitan ng ating Panginoong Jesu-Cristo, at nagagalak tayo sa pag-asa sa kaluwalhatian ng Diyos.” Ang kapayapaan sa Diyos ay ginawa sa krus, at natatamasa natin ang kabutihan nito kapag nagtiwala tayo sa mapagpalang Tagapagligtas na namatay para sa atin. Nakita ng Diyos ang Kanyang kasiyahan sa gawaing iyon, doon din natin nakikita ang atin, kaya sama-sama nating tinatamasa si Cristo. Ang kaluguran Niya ay si Cristo at ang kaluguran natin ay si Cristo; nasisiyahan Siya kay Cristo at nasisiyahan tayo kay Cristo; kumakain Siya kay Cristo at kumakain tayo kay Cristo, kaya mayroon tayong pakikipag-isa, mapagpala at masayang pakikisama, batay sa handog na iyon na may masarap na amoy.

Sa Levitico 3 ay may tatlong uri ng hayop na binanggit, at alinman sa mga ito ay maaaring dalhin sa dambana bilang handog tungkol sa kapayapaan. Una, mababasa natin, “Kung ang kanyang alay ay hain na handog tungkol sa kapayapaan; kung maghahandog siya mula sa bakahan, maging lalaki o babae, ay ihahandog niya nang walang kapintasan sa harap ng Panginoon” (t. 1). Pagkatapos, sa talatang 6 ay sinasabi sa atin, “At kung ang kanyang alay na hain na handog tungkol sa kapayapaan sa Panginoon ay mula sa kawan, lalaki o babae, ay ihahandog niya nang walang kapintasan. Kung kordero ang kanyang ihahandog na alay, ay ihahandog nga niya sa harap ng

Panginoon.” Muli sa talatang 12, “At kung kambing ang kanyang alay, ay ihahandog nga niya sa harap ng Panginoon.” Nang pag-aralan natin ang handog na susunugin, nakita na natin ang ilan sa larawang ipinahihiwatig ng mga hayop na ito. Ang hain mula sa bakahan ay naglalarawan kay Cristo bilang tapat na Lingkod ng Diyos at ng tao. At isipin man natin Siya bilang Isa na may karapatang maging malaya, gaya ng ipinahihiwatig ng lalaki, o bilang Isa na nagpasakop, gaya ng ipinahihiwatig ng babae, makapakikipag-isa tayo sa Diyos mula sa alinmang pananaw. Ang kordero naman ay naglalarawan sa Kanya bilang Isa na inilaan hanggang sa kamatayan; at ang kambing, bilang Isa na pumalit sa lugar ng makasalan.

Maaaring hindi pare-pareho ang pagkaunawa nating lahat sa halaga at kahalagahan ni Cristo at ng Kanyang gawa, pero kung tunay tayong nagtitiwala sa Kanya, at lumalapit sa Diyos na ipinapahayag Siya, nakatayo tayo sa batayan ng kapayapaan, at maaari tayong makisama sa Diyos ayon sa buong sukat ng ating pagkaunawa. At habang lalo pa nating natututuhan kung sino talaga si Cristo, at kung ano Siya sa Diyos, lalalim at titindi ang ating pakikipag-isa.

Ipapatong ng naghahandog ang kanyang kamay sa ulo ng kanyang handog, at siya mismo ang papatay nito sa pintuan ng tabernakulo ng kapisanan. Muli, ito ay naglalarawan ng pakikiisa ng naghahandog sa kanyang handog. Malinaw na malinaw nitong ipinakikita ang katotohanan ng pagpapalit, at dapat itong itanim sa bawat isa sa atin na tayo mismo ay nangangailangan ng Kahalili, isang Tagapagligtas na walang kasalanan na maaaring magdusa sa ating lugar. Si Cristo ang Kahaliling iyon, at tayo ang tuwirang may pananagutan sa Kanyang kamatayan.

Hindi tulad ng handog na susunugin, hindi buong inilagay sa dambana ang handog tungkol sa kapayapaan; napakaliit na bahagi lamang nito, alalaon baga'y, “ang taba na nakababalot sa lamang-loob, at ang lahat ng taba na nasa lamang-loob, at ang dalawang bato, at ang taba na nasa mga yaon, na nasa tabi ng balakang, at ang lamad na nasa ibabaw ng atay pati ng mga bato”—ito ang mga bahaging susunugin sa dambana bilang masarap na amoy sa Panginoon. At pansinin ninyo, maaabot lamang ang mga bahaging ito sa pamamagitan ng kamatayan. Tiyak na inilalarawan nito ang pinakamalalim na damdamin at pagmamalasakit sa kalooban ng Panginoon, na umakay sa Kanya, dahil sa pag-ibig sa Ama, na ialay ang Kanyang sarili sa kamatayan upang ang mga tao ay maipagkasundo sa Diyos. Sino ang makaaarok sa kahulugan ng mga salitang iyon, “Ibinuhos Niya ang Kanyang kaluluwa hanggang sa kamatayan?”

Kapag binuksan natin ang kautusan tungkol sa handog sa kab. 7, simula sa talatang 8, mas malinaw nating nakikita kung bakit tinatawag ang haing ito na handog tungkol sa kapayapaan. Nakikita natin ang Diyos at ang Kanyang bayan na sama-samang nasisiyahan dito. Nang ilagay sa dambana ang mga itinakdang bahagi bilang pasasalamat (t. 12), may kasama itong iba't ibang handog na harina, na lahat, gaya ng nakita na natin, ay naglalarawan sa Persona ni Cristo. Ang maliit na bahagi ng mga ito ay sinunog sa dambana, at ang natira ay kinain ng mga saserdote. Pagkatapos, ang dibdib ng handog, na naglalarawan ng pagmamahal ni Cristo, ay ibinigay kay Aaron at sa kanyang mga anak, ang sambahayan ng mga saserdote; lahat ng mga saserdote ay kumakain sa naglalarawan ng pag-ibig ni Cristo, sapagkat iyan ang larawang dala ng dibdib. Ang kanang hita, na naglalarawan ng lakas ng Panginoon, ng Kanyang walang

hanggang kapangyarihan, ay natatanging bahagi ng saserdoteng naghahandog mismo. Ang natira sa hain ay iniuwi ng naghahandog, at siya, ang kanyang pamilya at mga kaibigan ay sama-samang kumain nito sa harap ng Panginoon, nagagalak sa katotohanang, sa larawan, ang awa at katotohanan ay nagsalubong, ang katuwiran at kapayapaan ay naghalikan. Ito nga ay isang napakalinaw at buhay na larawan ng pakikipag-isa: ang Diyos mismo, ang Kanyang mga pinahirang saserdote, ang naghahandog at ang kanyang mga kaibigan, lahat ay sama-samang nagpipista sa iisang hayop na inihain, ang hain na handog tungkol sa kapayapaan.

Pero ngayon, kung talagang nais kong masiyahan sa pakikisama sa Diyos, kailangang nasa tamang kalagayan ang aking kaluluwa. Walang pakikipag-isa kung may kasalanang hindi pa napapatawad sa budhi. Sa talatang 20 ay mababasa natin: “Ngunit ang taong kumain ng laman ng hain na handog tungkol sa kapayapaan na nauukol sa Panginoon, na nasa kanya ang kanyang karumihan, ang taong yaon ay ihihiwalay sa kanyang bayan.” Sa harap ng Diyos, walang tunay na mananampalataya na may karumihang nakapatong sa kanya —“Ang dugo ni Jesu-Cristo, na Anak ng Diyos, ay nililinis tayo sa lahat ng kasalanan.” Nang sa krus na iyon ay ipinasan kay Cristo ang ating mga kasamaan, wala Siyang kasalanan sa loob Niya, pero pinasan Niya ang ating mga kasalanan. Ngayon ay wala nang kasalanang nakapatong sa atin, pero mayroon pa tayong kasalanan sa loob, at ang kasalanang ito ay dapat palaging hatulan sa liwanag ng krus ni Cristo. Inilalarawan ito para sa atin sa t. 13: “Bukod sa mga munting tinapay, ay maghahandog siya ng tinapay na may lebadura bilang kanyang alay, kasama ng hain ng pasasalamat ng kanyang handog tungkol sa kapayapaan.” Narito ang tuwirang halimbawa kung

saan ginamit ang tinapay na may lebadura kasama ng hain ng pasasalamat ng handog tungkol sa kapayapaan. Nakita na natin na walang lebadurang pinahihintulutan sa handog na harina, pero malinaw na ang haing ito ay hindi larawan ni Cristo mismo kundi ng sumasamba na lumalapit sa Diyos na dala ang kanyang handog tungkol sa kapayapaan. Para bang sinasabi ng tao: “Sa ganang sarili ko, isa akong kaawa-awang makasalanan, ang kasalanan ay nasa mismong kalikasan ko; dahil diyan, hindi ako nangangahas lumapit sa Diyos nang walang handog.” At batay sa handog na iyon, siya ay tinanggap at nakapasok sa pakikisama sa Diyos.

Kaya nakikita natin na narito ang isang napakahalagang katotohanan ng Bagong Tipan. Bawat mananampalataya ay may kasalanan sa loob niya, pero walang mananampalataya na may kasalanang nakapatong sa kanya. Madalas nang ituro ang tatlong krus sa Kalbaryo. Sa krus sa gitna ay nakabitin ang banal na Taong iyon na walang kasalanan sa loob Niya, pero may kasalanang nakapatong sa Kanya, sapagkat sa oras ng paghihirap ng Kanyang kaluluwa, ipinasan sa Kanya ni Jehova ang kasamaan nating lahat. Wala Siyang sariling kasalanan, pero inako Niya ang pananagutan sa atin. Lahat ng iyon ay isinulat sa Kanyang pangalan, gaya ng pagsabi ni Pablo kay Filemon na isulat sa kanyang pangalan ang utang ni Onesimo. Si Pablo ang naging tagapanagot ni Onesimo, at pumayag siyang bayaran ang utang nito. Ito ay malabong larawan lamang ng ginawa ni Jesus para sa mga makasalanan nang “dalhin Niya ang ating mga kasalanan sa Kanyang sariling katawan sa ibabaw ng puno.” Ang magnanakaw na hindi nagsisi ay may kasalanan sa loob niya at may kasalanang nakapatong sa kanya; makasalanan siya kapwa sa kalikasan at sa gawa, at tinanggihan niya ang tanging Tagapagligtas na makapagligligtas

sana sa kanya sa bigat ng kanyang pagkakasala. Kaya humarap siya sa Diyos na nasa kaluluwa niya ang lahat ng kanyang kasalanan, upang managot sa mga ito sa araw ng paghuhukom, kapag hahatulan ng Diyos ang bawat tao ayon sa kanyang mga gawa. Pero ibang-iba ang kaso ng magnanakaw na nagsisi! Siya man ay naging kasingsama at kasingsala ng isa, pero nang bumaling siya sa Panginoong Jesus nang may pagsisisi at nagtiwala sa Kanya, bagaman may kasalanan pa sa loob niya, hindi na ibinilang ng Diyos sa kanya ang kasalanan. Hindi na ito nakapatong sa kanya, sapagkat nakita ng Diyos na lahat iyon ay nailipat na kay Jesus.

Alam kong maraming Cristiano ang nag-aakalang nakararating sila sa isang kalagayan ng biyaya kung saan hindi lamang napatawad ang kanilang mga kasalanan, kundi inalis na rin sa kanila ang likas na kasalanan sa tuwirang gawa ng Espiritu Santo, kaya sinasabi nilang sila ay lubusang pinabanal at malaya na sa lahat ng panloob na hilig sa kasalanan. Pero malubhang pagkakamali ito at humahantong sa malulubhang bunga. Kailanman ay hindi ito itinuro sa atin ng Salita ng Diyos. Bilang mga mananampalataya, dala-dala natin hanggang sa katapusan ng buhay ang ating makasalanang kalikasan, ang pag-iisip ng laman na “hindi napasasakop sa kautusan ng Diyos, ni hindi nga maaari;” pero sinasabi ng Diyos na hindi kailangang maghari sa atin ang kasalanan, oo, hindi ito maghahari, kung mauunawaan lamang natin ang pagpapala ng katotohanang, “Kayo’y wala sa ilalim ng kautusan kundi nasa ilalim ng biyaya.”¹

Marami pang nasa Levitico 7 na kapaki-pakinabang sana nating pag-aralan, pero hindi na tayo papayagan ng oras na talakayin pa nang detalyado ang karamihan nito. Gayunman, may isang

bagay na nais kong idiin nang buong taimtim bago ako magtapos, at iyon ay ang mahigpit na utos ng Diyos na hindi dapat ihiwalay ang pagkain ng hain sa paghahandog sa dambana. Dapat itong kainin sa araw ding iyon, sa karaniwang pagkakataon, o kung kusang-loob na handog, maaari itong kainin kinabukasan; pero lampas doon, mahigpit na iniutos na anumang natira ay dapat sunugin sa apoy. Malinaw ang kahulugan nito: hindi tayo papayagan ng Diyos na ihiwalay ang pakikipag-isa sa Kanya sa gawa ng Krus. Ang ating pakikisama sa Kanya ay nakasalalay sa iisa at kataas-taasang hain ng ating Panginoong Jesu-Cristo, na doon ay gumawa ng kapayapaan para sa atin. Ang pakikipag-isa, gaya ng nakita na natin, ay hindi lamang isang banal na pakiramdam; ito ay maaaring maging pinakamalaking panlilinlang, at maaaring kasiyahan lamang sa isang inaakalang mabuting sarili sa halip na ang puso ay abala kay Cristo. Kasing-delikado ang maging abala sa aking mabuting sarili gaya ng maging abala sa aking masamang sarili. Sa huli, malamang na lubos akong panghinaan ng loob at manlumo; pero sa una, ako ay magmamataas at malalagay sa malaking panganib na akalaing ang aking espirituwal na pagkamakasarili ay pakikipag-isa sa Diyos.

Dito mismo nangungusap nang malalim ang Hapunan ng Panginoon sa puso ng bayan ng Diyos. Sapagkat sa Kanyang hapag, ang abala sa atin ay si Cristo mismo at ang ginawa Niya para sa atin nang yumuko Siya sa biyaya upang pumalit sa ating lugar sa paghatol at gumawa ng kapayapaan sa pamamagitan ng dugo ng Kanyang krus. Habang binubulay-bulay natin ang mga dakilang hiwagang ito, ang ating mga kaluluwa ay naaakay sa santuwaryo, sa mismong presensya ng Diyos, sa banal na pakikisama at pinakamatamis na pakikipag-isa. Napagtatanto natin na hindi na itinatago ng tabing ang

Diyos sa atin, ni hinahadlangan ang ating paglapit sa Kanya. Nang sumigaw si Jesus, “Naganap na,” ang tabing ng templo ay nahapak sa dalawa mula sa itaas hanggang sa ibaba. Kamay ng Diyos ang humapak sa tabing na iyon, at ngayon ay inaanyayahan tayong buong tapang na pumasok sa Kanyang mismong presensya, kung saan tayo ay nagpapatirapa bilang mga sumasamba sa harap Niya upang purihin at sambahin Siya na nagbigay ng Kanyang sarili para sa atin.

*“Ang tabing ay nahapak, kami’y lumalapit
Sa trono ng biyaya;
Ang mga kabutihan ng Panginoon ay nahahayag,
Pinupuno ang dakong banal.*

*Ang Kanyang mahal na dugo ay nangusap doon,
Sa harap at sa ibabaw ng trono,
At ang Kanyang mga sugat sa Langit ay nagpapahayag
Na tapos na ang gawang pagtubos.*

*“Naganap na!”—dito’y kaluluwa’y nagpapahinga,
Gawa Niya’y di mabibigo kailanman,
Sa Kanya, aming hain at saserdote.
Kami’y pumapasok sa loob ng tabing.”*

At doon, kasama ang buong karamihang tinubos ng dugo, nagpipista tayo sa hain na handog tungkol sa kapayapaan habang binubulay-bulay natin ang walang hanggang pag-ibig at biyaya Niya na lubos na nagpahayag ng puso ng Diyos sa makasalanang tao nang ibigay Niya ang Kanyang banal na buhay sa kamatayan para sa atin. Ang pagtatangkang sumamba nang hiwalay dito ay isang panunuya lamang. Lahat ng relihiyosong gawain at damdamin na hindi nakaugnay sa gawa ng krus ay pawang mapanlinlang at dinadaya ang kaluluwa,

sapagkat walang tunay na pakikipag-isa sa Diyos maliban kung kaugnay ng gawa sa krus ng ating Panginoong Jesu-Cristo.

Magdadagdag ako ng ilang pananalita tungkol sa Awit 85, na maaaring tawaging Awit ng handog tungkol sa kapayapaan. Pansinin ang mga talatang 1 at 2, “Panginoon, Ikaw ay naging mabuti sa Iyong lupain: Ibinalik Mo ang mga nabihag ni Jacob. Pinatawad Mo ang kasamaan ng Iyong bayan, tinakpan Mo ang lahat nilang kasalanan.” Pagkatapos ay pansinin ang mga talatang 7 hanggang 11, “Ipakita Mo sa amin ang Iyong awa, O Panginoon, at ipagkaloob Mo sa amin ang Iyong pagliligtas. Didinggin ko kung ano ang sasalitain ng Diyos na Panginoon: sapagkat Siya’y magsasalita ng kapayapaan sa Kanyang bayan, at sa Kanyang mga banal: ngunit huwag silang manumbalik sa kamangmangan. Tunay na ang Kanyang pagliligtas ay malapit sa kanila na nangatakat sa Kanya; upang ang kaluwalhatian ay manahan sa aming lupain. Ang awa at katotohanan ay nagsalubong; ang katuwiran at kapayapaan ay naghalikan; ang katotohanan ay bumubukal mula sa lupa, at ang katuwiran ay tumunghay mula sa langit.” Ang Diyos mismo ang nagsasalita ng kapayapaan sa Kanyang bayan, sapagkat Siya lamang ang makapag-iisip ng paraan upang ang awa at katotohanan ay magsalubong at ang katuwiran at kapayapaan ay maghalikan. Hiningi ng katotohanan at katuwiran na mabayaran muna ang ating kakila-kilabot na utang bago maipakita ang awa sa makasalanan. Malinaw na hindi kayang ayusin ng tao ang alitan sa pagitan niya at ng Diyos; hindi niya kayang tubusin ang sarili niyang mga kasalanan. Nasusulat sa Zacarias 6: 12, 13, “At salitain mo sa kanya, na sabihin, Ganito ang sinasalita ng Panginoon ng mga hukbo, na sinasabi, Narito, ang Lalaki na ang pangalan ay Ang SANGA; at Siya’y sisibol mula sa Kanyang dako, at Kanyang itatayo ang templo ng Panginoon: Siya nga

ang magtatayo ng templo ng Panginoon; at Siya'y magtataglay ng kaluwalhatian, at uupo at magpupuno sa Kanyang luklukan; at Siya'y magiging saserdote sa Kanyang luklukan: at ang payo ng kapayapaan ay mamamagitan sa Kanilang dalawa.” Ang payo ng kapayapaan ay nasa pagitan ng Panginoon ng mga hukbo at ng Lalaki na ang pangalan ay Ang Sanga, o, sa wika ng Bagong Tipan, ito ay nasa pagitan ng Ama at ng Anak. Ginawa ang kapayapaan nang pumalit ang ating Panginoong Jesus sa ating lugar sa krus at tinugunan ang bawat hinihingi ng nasaktang kamahalan ng trono ng Diyos. Ngayon, ang katuwiran at kapayapaan ay magkaugnay magpakailanman, at yamang inaring-ganap sa pananampalataya, tayo ay may kapayapaan sa Diyos. Hindi ito basta pakiramdam ng katuwiran sa ating mga puso; higit pa ito roon; ito ay usaping nalutas na sa pagitan ng Diyos at ng makasalanang ganap na katuwiran, kaya ang biyaya ay maaari nang lumabas patungo sa makasalanang tao. Kapag pinaniwalaan natin ito, pumapasok tayo sa kapayapaan. Tinatamasa natin ang naisagawa ni Cristo.

May isang pangyayari na madalas nang ikuwento, pero magandang halimbawa ito ng nais kong sabihin. Sa pagtatapos ng digmaan sa pagitan ng mga Estado, isang pangkat ng mga kabalyerong Federal ang nakasakay sa kabayo sa isang daan patungong Richmond isang araw, nang may isang kaawa-awang lalaki na mukhang panakot-ibon, mahina at payat na payat, at suot lamang ang gula-gulanit na labi ng isang unipormeng Confederate, na lumabas mula sa mga palumpong sa gilid ng daan at nakuha ang kanilang pansin sa paos na pagmamakaawa ng tinapay. Sinabi niyang ilang linggo na siyang nagugutom sa gubat, at nabubuhay lamang sa kaunting berry at ugat na kanyang natatagpuan. Iminungkahi nilang sumama siya sa kanila sa Richmond at kunin ang kanyang

kailangan. Tumanggi siya, at sinabing tumakas siya sa hukbong Confederate, at hindi siya nangangahas magpakita dahil baka siya hulihin at ikulong, o baka barilin pa dahil sa pagtakas sa panahon ng digmaan. Tiningnan nila siya nang may pagkamangha at nagtanong, “Hindi mo pa ba naririnig ang balita?” “Anong balita?” tanong niya nang may pagkabalisa. “Aba, wala na ang Confederacy. Sumuko si General Lee kay General Grant mahigit isang linggo na ang nakararaan, at may kapayapaan na.” “Naku!” bulalas niya, “may kapayapaan na pala, at nagugutom ako sa gubat dahil hindi ko alam.” Pinaniwalaan niya ang balita, at sumama siya sa kanila sa lungsod upang makatagpo ng ginhawa at pagkain. O ikaw na hindi pa ligtas, nais kong idiin sa iyo ang mapagpalang katotohanan na ang kapayapaan ay ginawa na nang mamatay ang ating kaibig-ibig na Tagapagligtas para sa ating mga kasalanan sa krus ng kahihiyan. Paniwalaan mo ang balita, at papasok ka sa kabutihan nito; at tandaan mo, ang kapayapaan ay hindi nakasalalay sa iyong damdamin o pakiramdam kundi sa Kanyang natapos na gawa.

*“Ang makayayanig sa Krus,
Ay makayayanig sa kapayapaang dulot nito,
Na magsasabing si Cristo’y di namatay kailanman,
Ni lumabas sa libingan.”*

Hangga’t nananatili ang mapagpalang mga katotohanang ito — ang kamatayan at muling pagkabuhay ng ating Panginoong Jesu-Cristo — ang ating kapayapaan ay nananatiling matatag.

Ikaapat na Aral: Ang Handog Dahil sa Kasalanan

Basahin ang Levitico, mga kab. 4; 5:1-13; 6: 24-30; Awit 22; 2 Corinto 5:21.

Napansin na natin na ang mga handog na may dugo ay nahahati sa dalawang uri: ang mga handog na masarap na amoy at ang mga handog para sa kasalanan. Ang handog na susunugin at ang handog tungkol sa kapayapaan ay kabilang sa unang uri; ang handog dahil sa kasalanan at ang handog dahil sa pagkakasala ay sa ikalawa. Ang handog na susunugin ay hindi dinadala dahil may nagkamali; ito ay pagpapahayag ng pagsamba ng naghahandog. Dinadala niya ito sa Diyos bilang patunay ng pasasalamat ng kanyang puso dahil sa kung sino ang Diyos para sa kanya at sa ginawa Niya para sa kanya, at ang lahat ay pumapailanglang kay Jehova bilang masarap na amoy. Gaya ng nakita na natin, ito ay larawan ng Panginoong Jesu-Cristo na naghandog ng Kanyang sarili na walang dungis sa Diyos, bilang hain na may masarap na amoy para sa atin. Kapag lumalapit tayo sa harapan ng Diyos bilang mga sumasamba, na ang puso ay puspos kay Cristo, dala natin ang handog na susunugin. Ang ating kaluluwa ay nakatuon sa Kanya, ang Karapat-dapat, na nagbigay ng Kanyang sarili para sa ating mga hindi karapat-dapat. Iniisip natin Siya hindi lamang bilang Siyang namatay para sa ating mga kasalanan, kundi bilang Siyang lumuwalhati sa Diyos dito mismo kung saan labis natin Siyang nilapastangan, at sinasamba natin Siya dahil sa kung sino Siya, gayundin sa Kanyang ginawa. Minamahal ng bata ang kanyang ina hindi lamang dahil sa ginagawa nito para sa kanya kundi dahil sa kung sino siya. Ang kanyang malambing at

mapagmahal na puso ang humihila sa bata palapit sa kanya. Ganyan din ipinahayag ng Israelita ang pagsamba ng kanyang kaluluwa sa handog na susunugin. Ito ay pagkilala sa kabutihan ng Diyos, at dahil nakita Niya rito ang nagsasalita tungkol sa Kanyang Anak, ang lahat ay pumailanglang sa Kanya bilang masarap na amoy. Habang pinagmamasdan Niya ang usok ng handog na susunugin na umaakyat sa langit, ang tinatanaw Niya ay ang Kalbaryo; nakikita na Niya noon pa ang buong pinagpalang gawa ng Panginoong Jesus, at sino ang makapagsasabi kung gaano kalaki ang kahulugan nito sa Kanya? Sa Genesis 8:20, 21 ay mababasa natin kung paanong naghandog si Noe ng handog na susunugin sa lupang binago, at sinasabi sa atin na nalanghap ng Panginoon ang masarap na amoy, o, gaya ng nasa gilid ng pahina, "amoy ng kapahingahan." Iyon ay bagay na kinalugdan ng Kanyang puso, hindi dahil sa anumang halaga nito sa ganang sarili, kundi dahil iyon ay larawan ni Cristo at ng Kanyang gawa.

Sa handog tungkol sa kapayapaan naman ay may iba pang ipinahihiwatig. Dito ipinahayag ng maka-Diyos na Israelita ang kanyang pakikipag-isa sa Diyos at sa iba pang kasalo niya sa pagkain nito. May bahaging sinusunog sa ibabaw ng dambana. Tinatawag itong pagkain ng handog, at nagsasalita ito tungkol sa kaluguran ng Diyos sa mga panloob na kasakdalan ng Kanyang Anak. Pagkatapos, ang balikat na inaalog ay ibinibigay kay Aaron at sa kanyang sambahayan upang kanilang kainin. Ang balikat ay ang dako ng lakas. Ang sambahayan ng mga saserdote ay may bahagi sa nagsasalita tungkol sa dakilang kapangyarihan at di-nagkukulang na lakas ng Panginoong Jesu-Cristo. Ang saserdoteng nangangasiwa naman ang may-ari ng dibdib na inaalog.

Ang dibdib, siyempre, ay nagsasalita tungkol sa pagmamahal, sa pag-ibig, kaya ang saserdote ay kakain ng naglalarawan ng malambing na pag-ibig ng Tagapagligtas na darating. Pagkatapos, inaanyayahan ng naghahandog mismo ang kanyang pamilya at mga kaibigan, at sama-sama silang umuupo at kinakain ang natitira sa handog tungkol sa kapayapaan. Bawat bahagi nito ay nagsasalita tungkol kay Cristo. Kaya nakikita natin ang Diyos, si Aaron at ang kanyang sambahayan, ang saserdoteng nangangasiwa, ang naghahandog at ang kanyang mga kaibigan, lahat ay nasa masayang pakikipag-isa, sama-samang nagpipista sa nagsasalita tungkol kay Cristo! Gayundin ngayon, ang lahat ng naligtas sa pamamagitan ng Kanyang kamatayan sa krus ay tinatawag upang sama-samang tamasahin si Cristo sa banal na pakikisama sa Kanya mismo, ang Siyang gumawa ng kapayapaan sa pamamagitan ng dugo ng Kanyang krus. Ngunit ngayon ay dumarating tayo sa ibang pagtingin sa mga bagay. Hangga't hindi pa nakikita ng kaluluwa sa Kanya ang Siyang pumalit sa dako ng makasalanan at nagpasan ng hatol nito, hindi kailanman matatamasa si Cristo bilang ang Siyang gumawa ng kapayapaan; kaya mayroon tayong handog dahil sa kasalanan. Medyo mahirap pag-ibahin ang dalawang panig ng handog dahil sa kasalanan at ng handog dahil sa pagkakasala; ngunit ang una ay tila mas tumitingin sa kasalanan bilang pagpapakita ng marumi at nakapagpaparuming kalagayan ng mismong likas na pagkatao ng makasalanan; samantalang ang handog dahil sa pagkakasala ay mas binibigyang-diin na ang kasalanan ay dapat ituring na isang utang na hindi kailanman kayang bayaran ng tao, isang utang na dapat bayaran ng iba kung mababayaran man ito. Hindi ko sinasabing ang handog dahil sa kasalanan ay tumitingin lamang sa ating masamang

likas, sapagkat iyon ay pagkakamali. Malinaw, sa palagay ko, na ang mga tunay na paglabag ang tinutukoy sa mga kab. 4 at 5—ngunit ang sinasabi ko ay ang mga paglabag na ito ay pagpapakita ng tiwaling likas ng gumagawa nito. Hindi ako makasalanang dahil ako'y nagkakasala; ako'y nagkakasala dahil ako'y makasalanang. Ako mismo ay maruming bagay sa paningin ng Diyos; lubos akong hindi karapat-dapat sa Kanyang harapan; ang aking masasamang gawa ay nagpapakita lamang nito; kaya kailangan ang handog dahil sa kasalanan.

Makatitiyak tayo na ang handog na ito, gaya ng iba, ay nagsasalita tungkol kay Cristo, sapagkat napakalinaw na sinasabi sa atin sa 2 Corinto 5:21: "Siyang hindi nakakilala ng kasalanan ay ginawa ng Diyos na kasalanan dahil sa atin, upang tayo'y maging katuwiran ng Diyos sa Kanya." Ang mga salitang "kasalanan" at "handog dahil sa kasalanan" ay iisa sa orihinal sa dalawang Tipan, kaya maaari nating isalin ito, "Siya'y ginawa ng Diyos na handog dahil sa kasalanan para sa atin." At sa Sulat sa mga Hebreo, mga kab. 9, 10, malinaw na ipinakikita ng Espiritu Santo kung paanong ang handog para sa kasalanan noong una ay larawan ng Kanyang iisang paghahandog sa krus ng Kalbaryo. Sa katunayan, sa sinipi mula sa Awit 40 na makikita sa Hebreo 10: 5, 6, ang lahat ng handog ay binabanggit, at ipinakikitang ang lahat ay natupad sa gawa ni Cristo. Ang "hain" ay ang handog tungkol sa kapayapaan; ang "handog" ay ang handog na harina; ang "handog na susunugin" ay malinaw na sa sarili, at ang salitang "handog dahil sa kasalanan" ay sumasaklaw sa handog dahil sa kasalanan at sa handog dahil sa pagkakasala. Ang "paghahandog ng katawan ni Jesu-Cristo nang minsan magpakailanman" sa talatang 10, at ang "isang hain dahil sa mga kasalanan" sa talatang 12, ay nagpapakitang tinupad ni Cristo ang lahat ng larawang ito.

Bumaling naman tayo sa Levitico 4: 2. Mababasa natin, "Kung ang sinuman ay magkasala nang hindi sinasadya laban sa alinman sa mga utos ng Panginoon tungkol sa mga bagay na hindi dapat gawin, at gumawa ng alinman sa mga iyon"—at kasunod nito ang mga tagubilin kung paano haharapin ang kasalanan. Pansinin, walang handog dahil sa kasalanan para sa sinadya at kusang kasalanan sa ilalim ng kautusan. Para lamang ito sa mga kasalanang dahil sa kawalang-alam. Ngunit mula nang maganap ang krus, sa walang-hanggang biyaya ng Diyos ay iisang kasalanan na lamang ang itinuturing Niyang sinadya, at iyon ay ang huling pagtangga sa Kanyang minamahal na Anak. Ang lahat ng iba pang kasalanan ay itinuturing na mga kasalanan dahil sa kawalang-alam; bunga ang mga ito ng masamang puso ng kawalang-pananampalataya na nasa ating lahat. Nagkakasala ang tao dahil sa kawalang-alam na nasa kanila. Naaalala ninyo ang mga salita ni Pedro sa nagkasalang Israel, nang ipadama niya sa kanila ang kakila-kilabot nilang kasalanan sa pagpapako sa krus sa Panginoon ng Kaluwalhatian. Sinabi niya, "Nalalaman ko, mga kapatid, na dahil sa kawalang-alam ay ginawa ninyo iyon." At si apostol Pablo, nang magsalita tungkol sa pagkapako sa krus at kamatayan ni Cristo, ay nagsabi, "Na hindi nakilala ng sinuman sa mga pinuno ng sanlibutang ito; sapagkat kung nakilala nila, ay hindi sana nila ipinako sa krus ang Panginoon ng kaluwalhatian." Napakadakilang biyaya ang ipinakikita rito! Ang pinakamasamang kasalanang nagawa kailanman sa kasaysayan ng sanlibutan ay ibinibilang ng Diyos na kasalanan dahil sa kawalang-alam! Kaya ang handog dahil sa kasalanan ay bukas sa sinumang nagnanais maligtas. Anuman ang naging talaan ng iyong buhay, tinitingnan ka ng Diyos mula sa itaas nang may walang-hanggang habag at awa, at binubuksan Niya sa iyo ang

pinto ng awa bilang isang nagkasala dahil sa kawalang-alam. Ngunit kung patuloy mong tatanggihan ang awang inilaan Niya sa biyaya, hindi mo na maidadahilan ang kawalang-alam, sapagkat muli mong ipinapako sa krus para sa iyong sarili ang Anak ng Diyos at inilalantad Siya sa hayag na kahihyan. Ito ang sinadyang kasalanan na buong-taimtim na inilalarawan sa Sulat sa mga Hebreo, ang kasalanang walang kapatawaran. Hindi ang tinutukoy doon ay isang Cristianong nagkulang; kundi ang taong naliwanagan, ang nakakaalam ng Ebanghelyo, na kumbinsido sa isip na totoo ito, ngunit sadyang tumatalikod sa katotohanang iyon, at sa huli ay tumatangging kilalanin ang Anak ng Diyos bilang kanyang Tagapagligtas. Wala nang natitira para sa taong iyon "kundi isang kakila-kilabot na paghihintay ng paghuhukom at ng mabangis na apoy na lalamon sa mga kaaway." Ngunit bawat kawawang makasalanang nagnanais maligtas ay maaaring lumapit sa Dakilang Handog Dahil sa Kasalanan, at malaman na ang lahat ng kanyang pagkakasala ay naalis na magpakailanman.

Sa Levitico 4:3 ay mababasa natin, "Kung ang saserdoteng pinahiran ay magkasala;" pagkatapos sa t. 13 ay ganito, "Kung ang buong kapisanan ng Israel ay magkasala nang hindi sinasadya, at ang bagay ay lingid sa mga mata ng kapulungan, at sila'y gumawa ng anuman laban sa alinman sa mga utos ng Panginoon tungkol sa mga bagay na hindi dapat gawin, at sila'y nagkasala;" pagkatapos sa t. 22 ay mababasa natin, "Kapag ang isang pinuno ay nagkasala, at gumawa nang hindi sinasadya ng anuman laban sa alinman sa mga utos ng Panginoon niyang Diyos tungkol sa mga bagay na hindi dapat gawin, at siya'y nagkasala;" samantalang sa t. 27 ay ganito, "At kung ang sinuman sa karaniwang bayan ay magkasala nang hindi sinasadya, sa paggawa ng anuman laban sa alinman sa mga

utos ng Panginoon tungkol sa mga bagay na hindi dapat gawin, at siya'y nagkasala." Kapag binasa ninyo ang mga sumunod na tagubilin ay mapapansin ninyong may iba't ibang antas ng handog dahil sa kasalanan. Kung ang pinahirang saserdote ang nagkasala, kailangan niyang magdala ng isang batang toro, at ito rin ang handog para sa buong kapisanan; ngunit kung isang pinuno ang nagkasala, magdadala siya ng isang batang kambing, isang korderong walang kapintasan. Sa kabilang dako, kung isa sa karaniwang bayan, maaari siyang magdala ng batang kambing o ng kordero mula sa kawan, mga babae. Ngunit sa kab. 5:11-13 ay makikita nating tinatanggap pa ang mas maliliit na handog kung ang makasalanan ay napakadukha. Ang lahat ng ito ay nagpapahiwatig ng kaisipang lumalaki ang pananagutan kasabay ng pribilehiyo. Ang pinahirang saserdote ay kasing-sala ng buong kapisanan; dapat sana ay mas alam niya ang tama dahil mas malapit siya sa Diyos sa panlabas na pribilehiyo. Ang pinuno naman, bagaman hindi kasing-pananagutan ng saserdote, ay mas may pananagutan kaysa sa isa sa karaniwang bayan. May prinsipyo rito na mabuting tandaan nating lahat: Habang mas maraming liwanag ang mayroon tayo sa katotohanan ng Diyos at mas malaki ang mga pribilehiyong tinatamasa natin dito, lalong mas may pananagutan tayo sa Diyos; pananagutin tayo ayon sa katotohanang ipinakilala Niya sa atin. Naku, mga kapatid, hindi ba nakalulungkot na katotohanan, na dapat magpayuko sa atin sa kahihiyan sa harap ng Diyos, na marami sa atin na ipinagmamalaki ang kahanga-hangang pagkaunawa sa katotohanan ay madalas na pinakapabaya sa ating pamumuhay, at nagiging katitisan sa mga may mas kaunting liwanag kaysa sa atin? Gaano natin kailangang dumulog sa dakilang Handog Dahil sa Kasalanan, at alalahanin, habang yumuyuko tayo sa

pagtatapat ng ating mga pagkukulang sa harap ng Diyos, na ang lahat ng ating kasalanan ay hinarap na sa Krus ni Cristo! Hindi na halos kailangang isa-isahin ang lahat ng detalye ng bawat handog, ngunit maaari nating tingnan nang mabuti ang para sa saserdote, sapagkat halos sakop na nito ang lahat ng binabanggit sa mas maliliit. Una, pansinin na ang saserdote ay magdadala ng isang batang toro na walang kapintasan sa Panginoon bilang handog dahil sa kasalanan. Siyang hindi nakakilala ng kasalanan ay ginawang kasalanan dahil sa atin!—ito ang sinasabi ng torong walang kapintasan. Dadalhin ito sa pintuan ng tabernakulo ng kapisanan, sa harap ng Panginoon. Ang makasalanan ay makikiisa sa kanyang handog sa pamamagitan ng pagpapatong ng kanyang kamay sa ulo nito at siya mismo ang papatay dito. Pagkatapos, kukuha ang saserdoteng nangangasiwa ng dugo ng toro, at papasok sa santuwaryo at iwiwisik ito nang pitong ulit sa harap ng Panginoon, sa harap ng tabing. Lalagyan niya ng dugo ang mga sungay ng dambana ng mabangong kamangyan sa harap ng Panginoon; ang natitira ay ibubuhos sa paanan ng dambana ng handog na susunugin. Napakataimtim na mga aral nito! Dito sa lupang ito namatay ang ating pinagpalang Tagapagligtas bilang ang dakilang Handog Dahil sa Kasalanan; dito ibinuhos ang Kanyang dugo sa paanan ng Kanyang krus. Ininom ng lupang ito ang dugo Niya na siyang Maylalang nito. Ang dugong ibinuhos na iyon ay nagsasabi ng buhay na isinuko. Sa Levitico 17: 11 ay sinasabi ng Diyos, "Ang buhay ng laman ay nasa dugo: at ibinigay Ko ito sa inyo sa ibabaw ng dambana upang ipantubos sa inyong mga kaluluwa: sapagkat ang dugo ang tumutubos sa kaluluwa." Ang Kanyang buhay, banal, walang dungis, dalisay at walang bahid, ay isinuko sa kamatayan para

sa ating mga makasalanan sa likas at sa gawa, at ngayon, habang nagtitiwala sa Kanya, ay buong-puso nating maaawit,

*"Sa buhay na hindi ko isinabuhay,
Sa kamatayang hindi ko dinanas,
Buhay ng Iba, kamatayan ng Iba,
Doon ko isinasabit ang aking buong walang-hanggan."*

Ngunit ang dugong iyon na ibinuhos dito sa lupa ay tunay na tumagos hanggang sa kalangitan. Wika nga, dinala ito sa santuwaryo; ang pitong ulit na pagwiwisik ay naganap na sa loob ng tabing na noong lumang kaayusan ay hindi pa napupunit. Iyon ang patotoo sa Diyos ng gawang natapos dito sa lupa. At ang dugo sa mga sungay ng gintong dambana ay nag-ugnay sa dambana sa santuwaryo at sa dakilang dambana sa labas sa looban, sapagkat ang tansong dambana ay nagsasalita tungkol sa gawa ni Cristo sa sanlibutang ito; ang gintong dambana ay nagsasalita tungkol sa Kanyang gawa sa Langit; ang dugo ang nag-ugnay sa dalawa. Ang Kanyang pamamagitan sa Langit ay nakasalig sa gawa ng krus.

Sa talatang 8 ay natututuhan natin na aalisin ng saserdote sa toro ang lahat ng taba at ang ilang panloob na bahagi na maaabot lamang sa pamamagitan ng kamatayan, at susunugin niya ang mga ito sa ibabaw ng dambana ng handog na susunugin. Hindi sinabing ang mga ito ay masarap na amoy, sapagkat nagsasalita ang mga ito tungkol kay Cristo na ginawang kasalanan dahil sa atin. Lalo pa itong binibigyang-diin kapag nabasa natin na ang balat ng toro at ang lahat ng natitirang bangkay, ang buong toro, ay dadalhin sa labas ng kampamento, sa dakong pinagbubuhusan ng abo, at doon susunugin sa ibabaw ng kahoy sa apoy. Ipinahahayag nito ang

kakila-kilabot na katotohanan na si Cristo ay ginawang *sumpa* dahil sa atin. Mababasa natin sa Hebreo 13: 11: "Sapagkat ang mga katawan ng mga hayop na yaon, na ang dugo ay dinadala ng dakilang saserdote sa dakong banal bilang handog dahil sa kasalanan, ay sinusunog sa labas ng kampamento. Kaya naman si Jesus din, upang mapabanal Niya ang bayan sa pamamagitan ng Kanyang sariling dugo, ay nagdusa sa labas ng pintuang-bayan." Pumasok Siya sa dako ng kadiliman at pagkalayo upang tayo ay madala sa dako ng liwanag at pagkalapit sa Diyos magpakailanman. Sa Levitico 13 ang ketongin ay inilalagay sa labas ng kampamento. Iyon ang dako ng mga marumi, kaya ang ating pinagpalang Panginoon, nang Siya'y maging dakilang Handog Dahil sa Kasalanan, ay itinuring na para bang pumalit sa dako ng mga marumi, bagaman Siya mismo ang walang-hanggang Banal. Gayunman, ang dakong iyon ay tinatawag na "isang malinis na dako." Walang tunay na karumihang nakakabit dito.

Mahalagang matutuhan na hindi lamang ang pisikal na paghihirap ni Jesus ang tumubos sa kasalanan; hindi ang paghagupit sa Kanya sa bulwagan ng paghatol ni Pilato, ang paghihirap mula sa mga bastos na kawal sa korte ni Herodes, ang pagpuputong ng tinik at ang paglatigo—hindi ang mga ito sa ganang sarili ang nagbayad sa ating pagkakasala. Ngunit mababasa natin sa Isaia 53, "Kapag gagawin Mong handog dahil sa kasalanan ang Kanyang kaluluwa." Ang dinanas ng ating Panginoon sa kaibuturan ng Kanyang panloob na pagkatao ang tumugon sa hinihingi ng banal na katarungan at lumutas sa usapin ng kasalanan. Tiyak na napansin ninyo na ang ating pinagpalang Tagapagligtas ay nakabitin sa malupit na krus na iyon sa loob ng anim na mahahabang oras, at ang anim na oras na ito ay nahahati sa dalawang bahagi. Mula sa ikatlo

hanggang sa ikaanim na oras, ibig sabihin, mula alas-nuwebe ng umaga hanggang sa katanghaliang-tapat, sumisikat ang araw sa tagpong iyon, at sa kabila ng matindi Niyang pisikal na paghihirap, ang ating Panginoon ay may di-naputol na pakikipag-isa sa Ama. Ngunit mula sa ikaanim hanggang sa ikasiyam na oras, ibig sabihin, hanggang alas-tres ng hapon, nagdilim sa buong lupain. Ang naganap sa mga kakila-kilabot na oras na iyon ay ang Diyos lamang at ang Kanyang minamahal na Anak ang makaaalam. Noon ginawang handog dahil sa kasalanan ang kaluluwa ni Jesus. Habang lumilipas ang kadiliman ay sumigaw Siya sa matinding hapdi, "Diyos Ko, Diyos Ko, bakit Mo Ako pinabayaan?" Ikaw at ako ay makakakita sa ating mga kasalanan at sa ating likas na pagkamakasalanan ng sagot sa sigaw na iyon. Pinabayaan Siya upang tayo, bilang mga tinubos na makasalanan, ay makalapit sa mukha ng Ama. At ito ang sinasabi ng pagsunog sa hain sa labas ng kamento. Pansinin, dadalhin ito sa isang malinis na dako. Sinabi natin na ang dako sa labas ay ang dako ng mga marumi sa kaso ng ketongin, at totoo ito, ngunit kailanman, sa anumang paraan, ay hindi nakakabit ang karumihan kay Jesus; kahit bilang handog dahil sa kasalanan Siya ay kabanal-banalan. Walang kasalanan sa Kanya bagaman ang ating mga kasalanan ay ipinasan sa Kanya.

Ang maingat na pag-aaral sa mga tagubilin para sa handog ng bayan ay maglalabas ng ilang maliliit na detalyeng marahil ay hindi pa natin natatalakay, ngunit hindi ko na kailangang magtagal sa mga iyon dito, sapagkat magiging malinaw ang lahat sa liwanag ng ating natingnan na.

Sa kabanata 5 ay may ilang bagay na karapat-dapat sa ating pansin. Sa unang apat na talata ay may iba't ibang antas ng

karumihan dahil sa kasalanan. "At kung ang sinuman ay magkasala, at marinig ang tinig ng panunumpa, at siya'y saksi, maging nakita niya o nalaman niya; kung hindi niya ipahayag, ay dadalhin niya ang kanyang kasamaan. O kung ang sinuman ay humipo ng anumang bagay na marumi, maging bangkay ng maruming hayop na mailap, o bangkay ng maruming hayop na maamo, o bangkay ng maruming umuusad, at ito'y lingid sa kanya; siya rin ay magiging marumi, at may sala. O kung siya'y humipo ng karumihan ng tao, anumang karumihan na ikinarurumi ng tao, at ito'y lingid sa kanya; pagka nalaman niya, ay magkakasala nga siya. O kung ang sinuman ay sumumpa, na binibigkas ng kanyang mga labi na gagawa ng masama, o gagawa ng mabuti, anuman ang bigkasin ng tao sa panunumpa, at ito'y lingid sa kanya; pagka nalaman niya, ay magkakasala nga siya sa isa sa mga ito." Ipinahihiwatig ng mga ito ang natalakay ko na, na ang handog dahil sa kasalanan ay lalo nang tumitingin sa kasalanan bilang katibayan ng kabulukan ng ating likas. Alinman sa mga bagay na ito ay maglalantad sa nakatagong karumihan. Pagkatapos sa talatang 5 ay mababasa natin, "At mangyayari, pagka siya'y nagkasala sa isa sa mga bagay na ito, na kanyang ipahahayag na siya'y nagkasala sa *bagay na iyon*." Pansinin kung gaano katiyak ang pagtatapat. Hindi sapat ang basta pangkalahatang pag-amin ng pagkukulang. Dapat harapin ng nagkasala ang tunay niyang paglabag at ipahayag ito sa harapan ng Diyos, kaya mababasa natin, "Kung ipahahayag natin ang ating mga kasalanan, Siya'y tapat at matuwid upang patawarin tayo sa ating mga kasalanan, at linisin tayo sa lahat ng kalikuan" (1 Juan 1:9). Hindi lamang kung siya'y humingi ng tawad, o sa pangkalahatang paraan ay umamin na tayong lahat ay nagkukulang—na "naiwan nating hindi gawa ang mga bagay na dapat sana nating

ginawa, at ginawa natin ang mga bagay na hindi natin dapat ginawa," kundi dapat may tiyak na pagtatapat upang magkaroon ng tiyak na kapatawaran.

Pagkatapos sa tt. 6-13 ay pansinin ang biyaya ng Diyos sa paglalaan Niya kahit para sa pinakadukha sa Kanyang bayan. Gaano man kahina ang ating pagkaunawa kay Cristo, kung lalapit tayo sa Diyos sa Kanyang pangalan ay magpapatawad Siya. Ang naghahandog, sa karaniwang kalagayan, ay magdadala ng isang babae mula sa kawan, isang kordero o isang batang kambing, bilang handog dahil sa kasalanan. Ngunit isinaalang-alang ng Diyos ang karukhaan, at sa t. 7 ay mababasa natin, "Kung hindi niya kayang magdala ng kordero, ay magdadala nga siya, dahil sa kanyang pagkakasala ayon sa lahat ng kanyang nagawa, ng dalawang batu-bato o dalawang inakay na kalapati sa Panginoon, ang isa'y handog dahil sa kasalanan at ang isa'y handog na susunugin." Ngunit maaaring may ilan sa Israel na ni hindi makakuha ng ganitong handog, kaya sa t. 11 ay sinasabi sa atin, "Kung hindi niya kayang magdala ng dalawang batu-bato o dalawang inakay na kalapati, ang nagkasala ay magdadala nga bilang kanyang handog ng ikasampung bahagi ng isang efa ng mainam na harina bilang handog dahil sa kasalanan; hindi niya ito lalagyan ng langis, ni papatungan ng kamangyan; sapagkat ito'y handog dahil sa kasalanan." Pagkatapos ay kukuha ang saserdote ng alaala nito at susunugin sa ibabaw ng dambana, at kahit tungkol dito ay mababasa natin sa t. 13, "Itutubos siya ng saserdote tungkol sa kanyang kasalanang nagawa niya sa isa sa mga ito, at siya'y patatawarin; at ang labis ay magiging sa saserdote, gaya ng handog na harina." Walang anuman sa handog na ito na nagsasalita tungkol sa pagbubuhos ng dugo, ngunit inilalarawan nito si Cristo Mismo, at iyon ay si Cristo na

pumalit sa dako ng makasalanang. Kaya hindi nilagyan ng langis at kamangyan. At tatanggapin ito ng Diyos kapag wala nang ibang maidadala ang naghahandog. Sinasabi nito sa atin na kahit ang pinakamahinang pagkaunawa kay Cristo bilang Tagapagligtas ng mga makasalanang ay nagdadala ng kapatawaran. Maaaring hindi naiintindihan ng isang tao ang pagtubos, ni kung ano ang kasangkot sa gawang pagtubos ng ating Tagapagligtas, ngunit kung siya'y nagtitiwala kay Cristo, gaano man kahina, napakataas ng pagpapahalaga ng Diyos sa Persona at gawa ng Kanyang Anak kaya nais Niyang mapasa-Langit ang bawat isa na magbibigay sa Kanya kahit ng pinakamaliit na dahilan upang madala siya roon. Walang-kapantay na biyaya!

Sa kab. 6: 24-30 ay naroon ang kautusan ng handog dahil sa kasalanang, at tinuturuan ang saserdote tungkol sa sarili niyang pag-uugali, at kung paano pakikitunguhan ang mga sisidlang ginamit kaugnay nito. Dalawang ulit nating mababasa tungkol sa handog dahil sa kasalanang, "Ito'y kabanal-banalang." Ayaw ng Diyos na bumaba ang ating pagtingin sa kabanalang ng Kanyang Anak dahil lamang yumuko Siya sa biyaya upang gawing kasalanang para sa atin. Siya'y laging walang dungis at hindi kailanman madudungisan.

May bahagi ng handog dahil sa kasalanang na kakainin ng mga saserdote. Maaari nating isipin na ipinahihiwatig nito ang ating pagbubulay-bulay sa kung ano ang naging kahulugan para kay Cristo ng pagpalit sa dako ng makasalanang.

*"Tulungan Mo akong maunawaan,
Upang ito'y aking matanto,*

*Kung ano ang naging kahulugan sa Iyo, ang Banal,
Ng pag-aalis sa aking kasalanan."*

Pansinin nang mabuti, hindi ang kasalanan ang kakainin ng mga saserdote—ang kakainin nila ay ang handog dahil sa kasalanan. Hindi mabuti para sa atin na magtagal sa pag-iisip tungkol sa kasalanan, maging sa atin o sa iba. Ang gawin iyon ay lubhang nakapagpaparumi. Ngunit tayong lahat ay tinatawag na kumain ng handog dahil sa kasalanan sa dakong banal. Gayunman, sa t. 30 ay natututuhan natin na walang handog dahil sa kasalanan, "na ang anumang dugo nito ay dinadala sa tabernakulo ng kapisanan upang ipantubos sa dakong banal, ang kakainin; ito'y susunugin sa apoy." Ang mga saserdote ay makakakain lamang ng ilang bahagi ng mga haing hindi sinunog sa labas ng kampamento, at hindi iwinisik ang dugo sa harap ng tabing. Hindi natin kayang pasukin ang buong kalaliman ng kamatayan ni Cristo. Ang ating pagkaunawa sa Kanyang dinanas dahil sa kasalanan ay laging mahina, at marahil ang ganap na pagkatanto nito ay hindi kakayanin ng ating kawawang puso at isip. Dinurog nito ang Kanyang puso (Awit 69:20); dudurugin tayo nito nang lubusan; ngunit salamat sa Diyos, may paraan na tunay nating makakain ang handog dahil sa kasalanan sa dakong banal habang binubulay-bulay natin ang malinaw na inihayag ng Kasulatan tungkol sa gawang pagbabayad-sala sa krus ng kahihiyang iyon. Kung babasahin natin nang maingat ang Awit 22, na maaaring tawaging awit ng handog dahil sa kasalanan, ay mapapasok natin, kahit bahagya, ang dinanas ng Kanyang banal na kaluluwa nang pumalit Siya sa ating dako sa paghuhukom. Ang gawin ito nang may paggalang at banal na

takot ay pagkain ng handog dahil sa kasalanan sa paraang kalugud-lugod sa Diyos.

Sa pagtatapos, hayaan ninyong sabihin ko na ang Diyos, sa ganitong pagbibigay ng Kanyang Anak upang pumalit sa dako ng makasalanan, ay lubusang naipahayag ang Kanyang walang-hanggang pag-ibig sa naliligaw na tao. Kung gayon, gaano kabigat ang sala ng taong tumatanggi sa ganitong biyaya at yumuyurak sa ganitong pag-ibig? Ano pa ang matitira para sa kanya kundi "isang kakila-kilabot na paghihintay ng paghuhukom at ng mabangis na apoy na lalamon sa mga kaaway?"

*"Biyayang ganito'y kung hamakin, hatol ang dulot,
Na sinusukat sa poot na Kanyang pinasan."*

Ipagkaloob nawa ng Diyos na walang sinumang aabutan ng mensaheng ito ang yuyurak sa ganitong mapagmahal na kagandahang-loob at sa gayon ay magiging karapat-dapat sa ganitong kakila-kilabot na paghuhukom.

Sinasabi sa atin sa Juan 3:18: "Ang sumasampalataya sa Kanya ay hindi hinahatulan. Ang hindi sumasampalataya ay hinatulan na, sapagkat hindi siya sumampalataya sa pangalan ng bugtong na Anak ng Diyos." At sa Juan 16:9 ang kasalanang ipinarito ng Espiritu Santo upang sumbatan ang mga tao ay inilalarawan nang ganito, "Tungkol sa kasalanan, sapagkat hindi sila sumasampalataya sa Akin." Ito ang sinadyang kasalanan, at para sa kasalanang ito, kung hindi pagsisisihan, ay walang kapatawaran. Kahit ang gawang pagtubos ni Cristo ay hindi makapagligligtas sa makasalanang humahamak sa Kanya na namatay doon upang alisin ang kasalanan sa pamamagitan ng paghahain ng Kanyang sarili. Ang tumalikod sa mensahe ng

Ebanghelyo—ang sadya at tuluyang tanggihan ang Siyang naging Dakilang Handog Dahil sa Kasalanan sa ibabaw ng sinumpang punungkahoy—ay paghamak sa Espiritu ng Diyos, pagyurak sa pag-ibig ni Cristo, pagturing sa Kanyang mahalagang dugong pantubos na isang bagay na hindi banal, karaniwan lamang, at muling pagpapako sa krus sa Anak ng Diyos para sa sarili, sa gayo'y inilalantad Siya sa hayag na kahihyan. Oo, higit pa riyan, iyon ay ang paghagis pabalik sa nilapastangang mukha ng Ama sa pinatay na katawan ng Kanyang minamahal na Anak, at sa gayo'y tinatawag ang matuwid na poot ng Diyos sa nagkasalang tumatanggi sa Kanyang biyaya!

Ikalimang Aral: Ang Handog Dahil sa Pagkakasala

Basahin ang Levitico 5: 14–6: 7; 7: 1-7; Awit 69.

Ang handog na pag-aaralan natin ngayon ay nagpapakita ng tinatawag nating unang mukha ng gawa ng krus. Ito ang sagot sa takot ng makasalanang nagising na ang budhi, kapag siya'y nababagabag dahil sa kanyang mga pagkakasala at balisang nagtatanong, "Paano ako maliligtas sa nararapat na bunga ng aking mga kasalanan?" Bawat kasalanan ay pagkakasala laban sa kamahalan ng Langit. Ito ay paglabag sa banal na pamamahala ng Diyos, at hinihingi ng katuwiran na ito'y matumbasan, o kung hindi ay mailayo magpakailanman ang nagkasala sa harapan ng Diyos. Ang pagkakasala ay maaari ring laban sa ating kapwa-tao, ngunit kahit ganoon, ang kasalanan ay una sa lahat laban sa Diyos. Napakabigat ng kasalanan ni David laban sa kanyang kaibigang kawal na si Uriah na Heteo, at laban kay Bathsheba mismo, at sa mas malawak na kahulugan ay laban sa buong Israel. Ngunit sa kanyang panalangin ng pagtatapat, sa Awit 51, sumigaw siya mula sa kaibuturan ng kanyang pusong nagdadalamhati, "Laban sa Iyo, sa Iyo lamang, ako nagkasala, at gumawa ng masama sa Iyong paningin." At gayon na lamang katalas ang pagkadama niya sa kasamaan ng lahat ng iyon, kaya't naunawaan niyang ang dugo ng mga toro at ng mga kambing ay hindi kailanman makapaghuhugas ng mantsa, kaya't sumigaw siya, habang tumatanaw sa pananampalataya sa krus ni Cristo, "Linisin Mo ako ng hisopo, at ako'y magiging malinis; hugasan Mo ako, at ako'y magiging lalong maputi kaysa niyebe." Ang mukhang ito ng krus ang inihaharap sa atin ng handog dahil sa pagkakasala.

Sa labintatlong talata ng Levitico 5:14—6:7 makikita natin ang dahilan at ang katangian ng handog dahil sa pagkakasala. Una, mababasa natin, "Kung ang sinoman ay gumawa ng pagsalangsang, at magkasala nang hindi sinasadya, sa mga banal na bagay ng Panginoon; ay magdadala nga siya sa Panginoon ng kanyang handog dahil sa pagkakasala, ng isang lalaking tupa na walang kapintasan mula sa kawan, ayon sa iyong pagkahalaga sa mga siklo ng pilak, ayon sa siklo ng santuwaryo, na pinakahandog dahil sa pagkakasala: at kanyang isasauli ang pinsalang ginawa niya sa banal na bagay, at daragdagan pa niya ng ikalimang bahagi, at ibibigay niya sa saserdote: at itutubos sa kanya ng saserdote ang lalaking tupa na handog dahil sa pagkakasala, at siya'y patatawarin." Ito ang unang mukha ng pagkakasala. Ito ay isang bagay na ginawa laban mismo sa Panginoon; ngunit, gaya ng sa handog dahil sa kasalanan, ito ay ginawa nang hindi sinasadya. Kaya muli tayong pinapaalalahanan na tinitingnan ng Diyos ang lahat ng kasalanan na nanggagaling sa kawalang-alam na nasa tao; maliban na lamang sa huling pagtangga sa Panginoong Jesu-Cristo, ang dakilang Handog dahil sa Kasalanan. Ang gawin ito ay maging may-sala ng sinasadya at walang-hanggang kasalanan. Ang isang Israelita ay maaaring magkasala sa mga banal na bagay ng Panginoon sa iba't ibang paraan. Halimbawa, maaaring maliitin niya ang tantiya ng kanyang ani sa taong iyon, kaya't hindi niya alam na mas maliit na ikapu ang dinala niya sa saserdote kaysa sa hinihingi ng kautusan. Ngunit nang ipaalam sa kanya ang totoong kalagayan ng mga bagay, hindi niya dapat palampasin ang pagkakasala na para bang walang halaga, kundi dapat siyang magdala ng handog dahil sa pagkakasala, at kasama nito ang halagang tinantiya, na dinagdagan pa niya, ayon sa bilin ng saserdote, ng ikalimang

bahagi. Ang handog dahil sa pagkakasala ay inihandog ayon sa kautusan, at ang pilak ay ibinigay sa saserdote upang dalhin sa santuwaryo ni Jehova. Kaya kung saan sumagana ang kasalanan, lalo pang sumagana ang biyaya. At kung maaari nating sabihin, ang Diyos ay talagang nakatanggap ng higit dahil sa pagkakamali ng tao kaysa sa matatanggap Niya kung hindi ito nangyari. Gaano kalinaw itong makikita sa gawa ng Krus! Sa pamamagitan nito, ang Diyos ay nakatanggap ng higit na kaluwalhatian kaysa sa nawala sa Kanya dahil sa kasalanan ng tao. Sa Awit 69 naririnig natin ang Banal na Nagdurusa sa Kalbaryo na nagsasabi, "Isinauli ko nga ang hindi ko kinuha." Ninakawan natin ang Diyos; Siya ang naging ating handog dahil sa pagkakasala, at sa gayon ay tinumbasan Niya sa Diyos ang lahat ng pagkakamaling ginawa natin, at dinagdagan pa Niya ng ikalimang bahagi. Sapagkat huwag nating isipin kahit sandali na ang mga paghihirap ng ating Tagapagligtas ay halos sapat lamang upang tubusin ang ating mga pagsalangsang. May walang-hanggang halaga ang gawang iyon sa Kalbaryo, kaya't hindi lamang nito natugunan ang lahat ng tunay na kasalanan ng lahat ng sasampalataya sa Kanya, kundi may labis pang halaga na hindi kailanman mauubos ng lahat ng nagsisising makasalanan sa buong sansinukob ng Diyos.

Ang lalaking tupa na walang kapintasan para sa handog dahil sa pagkakasala ay nagsasalita tungkol sa Banal na "dinala na parang kordero sa patayan, at gaya ng tupa na pipi sa harap ng mga manggugupit sa kanya, gayon ma'y hindi Niya binuksan ang Kanyang bibig." Narito ang Prinsipe ng kawan, ang matangkad at marangal na lalaking tupa, na nagpapasakop sa kamatayan upang tubusin ang ating pagkakasala. "Siya'y nasugatan dahil sa ating mga pagsalangsang, Siya'y nabugbog dahil sa ating mga kasamaan: ang parusang nagdulot sa atin ng

kapayapaan ay nasa Kanya; at sa pamamagitan ng Kanyang mga latay ay gumaling tayo."

Sa mga talata 17-19 ay mababasa natin, "At kung ang sinoman ay magkasala, at gumawa ng alinman sa mga bagay na ipinagbabawal gawin ng mga utos ng Panginoon; bagaman hindi niya nalalaman, ay may-sala rin siya, at dadalhin niya ang kanyang kasamaan. At magdadala siya sa saserdote ng isang lalaking tupa na walang kapintasan mula sa kawan, ayon sa iyong pagkahalaga, na pinakahandog dahil sa pagkakasala: at itutubos sa kanya ng saserdote ang tungkol sa kanyang pagkakamali na hindi niya sinasadya at hindi niya nalalaman, at siya'y patatawarin. Ito ay handog dahil sa pagkakasala: tunay na siya'y nagkasala laban sa Panginoon." Ang mahalagang katotohanang idinidiin dito ay ito: ang Salita ng Diyos ang panukat ng paghatol, hindi ang aking kaalaman tungkol dito. Ang taong nakagawa ng anumang pagkakasala nang hindi sinasadya, ng anumang bagay na ipinagbabawal sa kautusan ng Diyos, ay may-sala, kahit hindi niya ito nalalaman, at kung wala ang handog dahil sa pagkakasala ay dadalhin niya ang kanyang kasamaan. Hindi naman sa pananagutin ng Diyos ang mga tao sa liwanag na hindi nila kailanman tinanggap, ngunit pinananagot Niya sila na samantalain ang liwanag na Kanyang ibinigay. Ibinigay Niya ang kautusan sa Israel; kaya sila'y may-sala kung binalewala nila ito at hindi nila inalam ang mga utos nito. Dahil nasa kanila si Moises at ang mga propeta, may pananagutan silang pakinggan ang mga ito, gaya ng sinabi ni Abraham sa mayamang lalaki sa Hades. At ngayon, ano ang masasabi natin tungkol sa mga taong nasa kanila ang buong Salita ng Diyos, ngunit hinahayaan lamang nilang nakatiwangwang ang Biblia sa kanilang tahanan, at ni minsan ay hindi man lang nag-abalang alamin ang kalooban ng

Panginoon? Gaano kabisigat ang hatol sa kanila sa darating na araw, sila na sadyang nagbalewala sa banal na pahayag na ito kaya't hindi nila natutuhan ang kalooban ng Diyos!

Sa walang-kamatayang alegorya ni Bunyan, habang binabasa ng lalaking si Graceless ang Aklat, saka niya nadama ang bigat ng pasanin sa kanyang likod. At habang idinidiin ang katotohanan ng Salita ng Diyos sa budhi ng mga makasalanan, nadarama nila ang kanilang mga kasalanan at sumisigaw sila upang mailigtas; at salamat sa Diyos, kapag ipinadama na sa atin ang bigat ng ating mga kasalanan, malapit lamang ang handog dahil sa pagkakasala. Kailangan lamang nating lumapit sa Diyos, isinasamo ang kabutihan ng gawang pagtubos ng Kanyang minamahal na Anak, at doon ay masusumpungan natin ang ganap na pagtubos para sa lahat ng ating kasamaan.

Sa kabanata 6: 1-7 naman ay makikita natin ang kabilang panig ng mga bagay, ang kasalanan laban sa kapwa. Ngunit kahit iyon ay pagkakasala laban sa Panginoon, kaya't sinasabi sa atin, "Kung ang sinoman ay magkasala, at gumawa ng pagsalangsang laban sa Panginoon, at magbulaan sa kanyang kapwa tungkol sa bagay na ipinagkatiwala sa kanya, o tungkol sa sanglaan, o tungkol sa bagay na inagaw sa pamamagitan ng dahas, o kaya'y dinaya ang kanyang kapwa; o nakasumpong ng bagay na nawala, at nagbulaan tungkol doon, at sumumpa ng kasinungalingan; sa alinman sa lahat ng mga bagay na ito na ginagawa ng tao, na pagkakasala roon: ay mangyayari nga, dahil sa siya'y nagkasala, at may-sala, na kanyang isasauli ang inagaw niya sa pamamagitan ng dahas, o ang bagay na nakuha niya sa pamamagitan ng daya, o ang ipinagkatiwala sa kanya, o ang bagay na nawala na kanyang nasumpungan, o ang anumang bagay na tungkol doo'y sumumpa siya ng

kasinungalingan; isasauli nga niya ang buong halaga, at daragdagan pa niya ng ikalimang bahagi, at ibibigay niya sa may-ari nito, sa araw ng kanyang handog dahil sa pagkakasala." Dito rin makikita ang alituntuning nabanggit natin sa itaas. Ang tao mismo ay nakikinabang sa paglalaan ng handog dahil sa pagkakasala. Ang taong nagawan ng mali ay talagang mas nakabuti pa ang kalagayan kaysa dati, nang maipagtapat na ang kasalanan at maidagdag ang ikalimang bahagi sa isinauli, nang dalhin ng naghahandog ang kanyang handog dahil sa pagkakasala sa Panginoon. Sapagkat gaya ng naunang kaso, kung dinaya at ninakawan niya ang kanyang kapwa, o kung nakasumpong siya ng bagay na nawala at itinago niya ito sa balak na angkinin, o kung sa anumang ibang paraan ay ginawan niya ng mali o dinaya ang iba, ang kanyang handog dahil sa pagkakasala ay hindi kalugud-lugod sa Diyos malibang siya'y gumawa ng ganap na pagsasauli, ibinabalik ang bagay na nakuha niya sa daya at dinaragdagan pa ito ng ikalimang bahagi. Gaano kahanga-hangang ipinapakita nito ang walang-kapantay na biyaya ng Diyos! Sa buong walang-hanggang panahon ay makikita na, gaya ng sinabi ni Tennyson sa "The Dreamer,"

"Mas kaunti ang mawawala kaysa makakamtan."

Sapagkat pinapupuri ng Diyos sa Kanya kahit ang poot ng tao, at ang nalabi sa poot ay Kanyang pinipigilan. Maaaring magtanong nang may pangungutya ang mapag-alinlangan, "Bakit pa pinahintulutan ng isang matuwid at makapangyarihan-sa-lahat na Diyos na itaas ng kasalanan ang pangit na ulo nito sa sansinukob, at dumhan ang langit at ang lupa?" Ngunit ang gawa ng krus ang sagot sa lahat ng iyon. Ang

kaugnayan ng tao sa Diyos bilang isang tinubos na makasalanan ay higit na dakila at higit na pinagpala kaysa sa simpleng kaugnayan ng nilalang sa Manlilikha. At ang biyaya ng Diyos ay naitanghal sa dakilang handog dahil sa pagkakasala sa krus sa paraang hindi kailanman makikilala kung hindi pumasok ang kasalanan.

Gaano kahalaga ang mga salita ng talata 7, "At itutubos sa kanya ng saserdote sa harap ng Panginoon: at siya'y patatawarin sa anumang bagay sa lahat ng kanyang ginawa na pagkakasala roon." Dumarating ba ang mga salitang ito sa isang kawawa, balisa at nababagabag na kaluluwa? Iniisip mo ba kung minsan na nagkasala ka na nang lampas sa lahat ng pag-asa ng awa? Ay, maniwala ka, kung lalapit ka lamang sa Diyos dala ang handog dahil sa pagkakasala, ibig sabihin, kung ilalagak mo ang tiwala ng iyong puso sa Panginoong Jesus at sa Kanya lamang aasa para sa kaligtasan, bawat kasalanan ay patatawarin; ang lahat ng iyong ginawa ay buburahin magpakailanman, at sa paningin ng Diyos ay para bang hindi kailanman nangyari.

Maraming taon na ang nakararaan, sa pagtatapos ng isang malaking pagtitipon sa Chicago kung saan si Gipsy Rodney Smith ang mangangaral, isang malakas na lalaki ang lumapit sa pasilyo na umiiyak pagkatapos ng mensahe ng ebanghelista, at humihikbing isinalaysay ang kuwento ng kanyang kasalanan at kahihiyan. Sa gipsy na nagsikap tumulong sa kanya ay sinabi niya, "Ay, ginoo, ang kasalanan ko ay napakalaki para mapatawad pa." Kasimbilis ng kidlat ay sumagot ang mangangaral, "Ngunit ang Kanyang biyaya ay mas malaki kaysa sa lahat ng iyong kasalanan." Si Dr. Towner, ang minamahal na manunulat ng himno at musikero, na nakatayo sa tabi, ay narinig ang mga salitang iyon, at habang naglalakad siya pauwi

nang gabing iyon ay nabuo ang mga ito sa kanyang puso at isip, at kinatha niya ang koro:

*"Biyaya, biyaya, biyaya ng Diyos,
Biyayang mas malaki sa lahat ng ating sala."*

Ibinigay din sa kanya ang himig ng mga talata, at isinulat niya ito pagdating niya sa bahay. Kinabukasan ay ibinigay niya ang mga ito kay Julia Johnston, na sumulat ng napakaraming mahahalagang awit ng papuri, at kinatha niya ang mga talata ng kilalang himnong may pamagat na kapareho ng koro. Ganito ang unang saknong nito:

*"Kahanga-hangang biyaya ng mapagmahal nating
Panginoon,
Biyayang humihigit sa lahat ng ating sala at pagkakasala,
Doon sa bundok ng Kalbaryo ibinuhos,
Doon kung saan ang dugo ng Kordero'y nabubo."*

Sa mga taong lumipas mula noon, ang awit na ito ay nagdala ng kuwento ng biyayang mas malaki kaysa sa lahat ng ating kasalanan sa sampu-sampung libong balisang kaluluwa. Ito nga ang mensahe ng handog dahil sa pagkakasala.

Sa kabanata 7:1-7 ay makikita natin ang kautusan ng handog dahil sa pagkakasala. Gaya ng sa handog dahil sa kasalanan, dalawang ulit na sinasabi sa atin na "ito ay kabanal-banalan." Hindi kailanman nag-iwan ang Diyos ng kahit kaunting puwang para sa isiping ang pagkatao ng ating pinagpalang Tagapagligtas ay nadungisan kailanman ng kasalanan. Sinasabi sa atin tungkol sa Kanya, "Hindi Siya nakakilala ng kasalanan," at, "Hindi Siya gumawa ng kasalanan," at, "Sa Kanya ay walang

kasalanan." Gaano kaingat ito iningatan ng Diyos! Kahit sa mismong umaga ng Kanyang paglilitis at sa buong araw ng Kanyang pagkapatay ay hayag ito. Nagpasabi ang asawa ni Pilato, "Huwag kang makialam sa Taong matuwid na iyan." Si Pilato mismo ay nagpahayag, "Wala akong masumpungang anumang kasalanan sa Kanya;" ang magnanakaw sa krus ay nagsabi, "Ang Taong ito ay walang ginawang anumang masama;" at ang senturyong Romano, na namangha sa kahanga-hangang mga pangyayari sa kakila-kilabot na oras na iyon, ay nagpahayag, "Tunay na ito'y isang Taong matuwid." At gayunman ay nakikita natin ang Matuwid na nagdurusa para sa atin na mga di-matuwid, upang tayo'y madala Niya sa Diyos!

Ang handog dahil sa pagkakasala ay papatayin sa dambana at ang dugo ay iwiwisik sa palibot ng dambana. Ang ilang bahagi ng hayop ay sinusunog sa ibabaw ng dambana, at sa gayon ay pumapailanglang sa Diyos bilang pagpapahayag ng banal na hatol laban sa ating mga kasalanan, samantalang ang ibang bahagi ay kinakain ng mga saserdote sa dakong banal, gaya ng sa handog dahil sa kasalanan, sapagkat sinasabi sa atin, "Kung paano ang handog dahil sa kasalanan, ay gayon ang handog dahil sa pagkakasala: may isang kautusan sa kanila: ang saserdoteng gumagawa ng pagtubos sa pamamagitan niyaon ang magkakaroon niyaon." Bawat mananampalataya ay saserdote ngayon, at banal na pribilehiyo ng bawat isa sa atin na kumain mula sa handog dahil sa pagkakasala. Ginagawa natin ito kapag binabasa natin ang Salita ng Diyos at binubulay-bulay ang ipinahahayag nito tungkol sa gawang pagtubos ng ating Panginoong Jesu-Cristo upang alisin ang lahat ng ating mga kasalanan at pagkakasala at gawin tayong karapat-dapat sa harapan ng isang banal na Diyos.

Ang Awit 69 ay angkop na angkop na kaugnay ng mga tagubiling ito sa Levitico. Ito ang awit ng handog dahil sa pagkakasala; ipinakikita nito ang ating pinagpalang Panginoon na patungo sa krus, itinakwil ng mga tao, pasan ang hatol na nararapat sa ating mga kasalanan. Doon, gaya ng nabanggit na, naririnig natin Siyang nagsasabi, "Isinauli ko ang hindi ko kinuha." Ipinagtapat Niya ang ating mga kasalanan na parang sa Kanya, at masasabi Niya, "Ang sikap sa Iyong bahay ay umubos sa Akin; at ang mga pagkutya ng mga kumukutya sa Iyo ay nahulog sa Akin." Sa mga talata 20 at 21 ng awit na ito ay mababasa natin, "Dinurog ng pagkutya ang Aking puso; at Ako'y lipos ng kabigatan: at naghanap Ako ng maaawa, ngunit wala; at ng mga mang-aaliw, ngunit wala Akong nasumpungan. Binigyan din nila Ako ng apdo bilang pagkain; at sa Aking pagkauhaw ay binigyan nila Ako ng suka na mainom." Gaano kalinaw nitong ipinapakita na sa krus dumaan ang Kanyang kaluluwa sa pagdurusang inilalarawan dito, at habang pinagmamasdan natin Siya bilang ang dakilang Handog dahil sa Pagkakasala ay napapasigaw tayo kasama ng mang-aawit, "Ito'y lalong kalulugdan ni Jehova kaysa sa baka o toro na may mga sungay at mga paa" (t. 31). Ang hindi nagawa ng mga hain noong una, ang tunay na pag-aalis ng kasalanan, ay nagawa sa pamamagitan ng natapos na gawa ng ating Panginoong Jesus, ang iisang handog na iyon, na hindi na mauulit kailanman, na ginawa Niya para sa atin sa ibabaw ng sinumpang puno. Hindi tayo makapagdaragdag sa natapos na gawang ito, at salamat sa Diyos, hindi rin tayo makababawas dito. Nag-iisa ito sa kahanga-hangang kabuuan nito. Dito ay nakasumpong ang Diyos ng walang-hanggang kasiyahan, at dito rin nakasusumpong ng kasiyahan ang makasalanang sumasampalataya. Ang sagot ng matandang monghe sa

binatang dumating sa pintuan ng monasteryo na nagtatanong kung ano ang dapat niyang gawin upang maalis ang kanyang mga kasalanan ay lubos na kaayon ng katotohanan ng handog dahil sa pagkakasala. Sumagot ang matanda, "Wala nang natitirang magagawa ka." At pagkatapos ay sinikap niyang ipakita sa nagtatanong kung gaano kaganap na tinugunan ni Cristo roon sa Krus ang bawat hinihingi ng Diyos laban sa makasalanan. Ang subukang alisin ang sarili nating mga kasalanan ay kahangalan at kawalang-alam na pinagsama.

*"Hindi ang gawa ng mga kamay kong ito
Ang maglilinis sa kaluluwang makasalanan;
Hindi ang tiniis ng pagal kong laman
Ang magpapagaling sa aking espiritu.*

*"Hindi ang aking iniisip o ginagawa
Ang magbibigay sa akin ng kapayapaan sa Diyos;
Hindi lahat ng panalangin, pagod, o luha ko
Ang magpapagaan sa kakila-kilabot na pasanang ito.*

*"Ang dugo Mo lamang, Panginoong Jesus,
Ang maglilinis sa kaluluwa ko mula sa sala;
Ang Salita Mo lamang, O Kordero ng Diyos,
Ang magbibigay sa akin ng kapayapaan sa loob."*

At sa ngayon ay narating na natin ang wakas ng ating pagbubulay-bulay sa limang handog na ito at sa kahulugan nila bilang larawan. Hindi ko sinikap na talakayin ang mga ito nang lubusan; ginawa na iyon ng iba, at ang kanilang mga sinulat ay madaling makuha at sulit na pag-aralan nang maingat at may malalim na pag-iisip. Sinikap ko lamang na idiin ang mga dakila at namumukod na katotohanan tungkol sa Persona at gawa ng ating Panginoong Jesu-Cristo na ipinahihiwatig ng mga hain

noong una, at umaasa akong hindi ito nawalan ng pakinabang sa bawat isa sa atin. Ay, ang makilala pa Siya nang higit at mapahalagahan nang lalong lubos ang Kanyang kahangang hangang gawa na napakalaki ng kahulugan sa Diyos at siyang saligan ng ating walang-hanggang pagpapala!

*"Dito'y tanaw ang buwang-liwayway ng Langit,
Habang sa krus kami'y nakatitig;
Tanaw ang aming sala'y pinatawad,
At awit ng tagumpay ay itinataas."*

Ganito ang awit ni Sir Edward Denny, at ganito rin nawa ang awit ng bawat nagsisising mananampalataya, habang nakatayo siya sa pananampalataya sa tabi ng hain ng handog dahil sa pagkakasala.

—H. A. Ironside

Mga Tala

1. Sinikap kong talakayin ito nang lubos sa aking aklat na pinamagatang "Holiness: the False and the True," at buong-pagpapakumbaba kong inirerekomenda ito sa sinumang nahihirapan tungkol sa paksang ito.

Sa Diyos ang lahat ng kaluwalhatian.